

aduguns

Piektdiena ● 2024. gada 8. novembris

CENA tirdzniecībā 0,95 EUR

Biedrība
"Rudzupuke" (10)
Pensionāru biedrība (1)

PUPAS

Ideju graudu malēji 5.

Svinīgs brīdis. Pirms krusta iesvētīšanas neizpalika muzikāls priekšnesums.

Dieva simbols. Luterānu draudzes mācītājs Mārtiņš Vaickovskis uzsvēra: "Tas, kas ir iesvētīts, tas ir Dievam novēlēts."

Jesvēta jaunu vides objektu

Garigs vēstijums. Vilakas katoļu draudzes prāvests Guntars Skutels (foto – no kreisās) atklāja, ka, ieraugot jauno krustu, nospriedis, ka tik modernu krustu Latvijā nav redzējis:

"Ja kāds man teiks, ka esmu moderns, tad atbildēšu, ka brālis Kristū arī ir moderns mācītājs. Protams, svarīgi ir ielikt garīgo vēstījumu."

Edgars Gabranovs

Atzīmējot Reformācijas svētkus jeb Ticības atjaunošanas dienu, pie Balvu Evaņģēliski luteriskās baznīcas iesvētīts jaunais vides objekts. Draudzes mācītājs Mārtiņš Vaickovskis ir pārliecināts, ka Kristus krusts ir daudz kas vairāk nekā tikai jauns vides objekts.

M.Vaickovskis, uzrunājot klātesošos, atzina, ka var runāt par dažādiem krustiem: "Par sarkaniem, Pērkona, Māras un visvisādiem krustiem, bet mēs zinām, ka vislielākais ir Kristus krusts, ko Viņš nesa uz Golgātu, kur Viņš mira par mūsu grēkiem. Jauno krustu iesvētām ar cerību, ka tas kļūs par vienu no Balvu pilsētas simboliem, lai ne tikai mēs paši, bet arī ciemīni varētu priečāties. Tas ir Dievam par godu un atgādinājums cilvēkiem par lielo Dieva mīlestību. Tas arī simbolizē, ka nāve ir uzveikta." Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs secināja, ka pasaulē ir vietas, kurās krusti tiek nopremti: "Paldies Dievam, pie mums tā nav, jo savas valsts pamatus veidojam uz kristīgām vērtībām. Šis notikums atgādinās iedzīvotājiem, kādas ir mūsu vērtības. Arī man pāšam sev gribas jautāt, – vai tu esi kristietis? Katrs saskatām sevī grēcīgo dabu. Krusta uzstādīšana būs atgādinājums, ka arī manai rīcībai un darbībai

jābūt krustu cienīgai." Viņam piekrita Balvu apvienības pārvaldes vadītājs Artūrs Luksts, piebilstot: "Ticība Dievam ir tā, kas mums šobrīd visvairāk vajadzīga ikdienas darbos, lai mēs būtu vienoti visām lietām, visiem darbiem."

Vilakas Vissvētās Jēzus Sirds draudzes prāvests Guntars Skutels atgādina, ka, lūdzoties par mirušajiem, tostarp dziedot psalmas un iededzot svecītes, jāsaka paldies tiem cilvēkiem, kuri nav fiziski klātesoši: "Viņi ir jāpiemin. Varbūt kāds dod zīmi, varbūt kāds sapnī rādījies, varbūt kāds mani salīdzina ar vectēvu, onkuli un radinieku. Tā ir zīme, ka mums jāpateicas viņiem, jāpiemin viņus. Tas noteikti vairo labo, un, kas zina, viņu dvēsele kādā brīdī mums vairāk palīdzēs. Dots devējam attodas. Vai mēs pieminam aizgājējus? Neteikšu, ka tendence ir negatīva, jo nevar aiziet arī otrā galējibā, kad pieminam tikai mirušos. Jāpiemin arī cilvēki, kuri ir šeit, uz šīs zemes." Spriežot par patriotismu, prāvests nenoliedz, ka jaunā paaudze ir jāaudzina: "Labi, patriotisms jaušams katram otrajam, kad Latvijas izlase uzvar, bet ar to nepietiek. Patriotismu vairāk gribētu redzēt ar sava laika došanu un veltīšanu savai valstij. Patriotisms vairāk jāmāca ne tikai skolās, bet arī *augšās*. Augšējiem ierēdņiem un vadītājiem ar saviem darbiem mīlestība jārāda un jāapliecina tautai un Latvijai."

Nākamajā
aduguni

● **Jo raibāk, jo labāk**
Svin Mārtiņdienu

● **Pārstāvēs jaunās paaudzes intereses**
Jauniešu dome ir ievēlēta

Prezidents aicina nekavēties

6. novembrī Rīgas pilī Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs aicināja Latgales apakškomisiju nekavēties ar rīcības plāna Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošībai apstiprināšanu. Jāsecina, ka Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija izstrādājusi rīcības plānu Latvijas Austrumu pierobežas attīstībai 2025.-2027.gadam, lai veicinātu reģiona drošību, ekonomisko izaugsmi un dzīves kvalitāti. Kopumā 53 pasākumiem piešķirti 476 miljoni euro, paredzot ieguldījumus drošības, ekonomikas un cilvēkresursu jomās. Plāns paredz militāro bāžu izveidi, 550 Valsts aizsardzības dienesta karavīru izvietošanu Latgalē un septiņu katastrofas pārvaldišanas centru izbūvi. Ikvienam iedzīvotājam līdz 27.novembrim ir iespēja iesniegt priekšlikumus plāna pilnveidošanai.

Īsziņas

Spēlēs par godu Latvijai

16.novembrī plkst. 11.00 Balvu Kultūras un atpūtas centrā ikviens interesents aicināts piedalīties Latvijas Republikas proklamēšanas 106.gadadienai veltītajā dambretes turnīrā.

Lauku labumu tirdziņš Balvos

9.novembrī Balvos, laukumā pie Balvu Kultūras un atpūtas centra, notiks tradicionālais lauku labumu tirdziņš, kurā varēs iegādāties dažādus lauku labumus, mājražotāju gardumus, sezonas dārzeņus un amatniecības izstrādājumus.

Nedēļas jautājums

Vai jāsvin Lāčplēša diena?

Edgars Gabranovs

ANDRIS no Balviem: – Pirms pāris gadiem ir nācies iet lāpu gājenā. Diemžēl pēdējos gados morāles un ētikas normas ir sagrautas un aizmirstas. Augstāki principi ir pierirsti. Cilvēki kļuvuši par mežoņiem. Man savulaik teica, ka jāiemācās augstākā izglītība, bet pārējās jāapgūst. Protams, cilvēkiem ir jāzina, kas ir Lāčplēša diena. Mūsu vectēvi visos karos gāja ar prieku asarām, cerot, ka Latvijas tautai būs nākotne. Kas tagad notiek? Laupa un zog.

LAURIS ar māmiņu: – Mācos pirmajā klasē, tāpēc visas zināšanas apgušu skolā. Svētki saistīti ar vēsturi, par kuru labprāt visu uzzināšu. Labprāt ietu lāpu gājenā, jo man patīk dažādas aktivitātes. Kāpēc? Tas ļauj izjust kopības sajūtu.

Māmiņa INESE: – Dzīve vienmēr ir bijusi sarežģīta, turklāt visos laikos. Protams, atbalstu dēla vēlmi iet lāpu gājenā, kaut gan pati to līdz šim neesmu darījusi. Visticamāk, būtu jauki, svētki ir jāsvin.

un brīvību!

INĀRS SUPE no Balviem: – Lāpu gājenā kaut kad ir iets, un jāatzīst, ka patīkami izjust kopības sajūtu, kas patiesi fascinē. Tagad, kad bērni un mazbērni ir projām, izpalielk kaut kādas lielākas svītēšanas. Ģimenē cenšamies svētkus atzīmēt vismaz simboliski. Noteikti esmu savas valsts patriots, tāpēc jebkuri valsts svētki ir svarīgi, kā arī atzīmējami. Patriotisma mēnesi visiem novēlu labu veselību, laimi

vārdi 'es līdzi celos'. Tāpat mila mums ir folklorā, rikojam un apgūstam tautasdziesmu maratonus. Lai miers starp cilvēkiem un valsti!

OLGA ERIKA no Balviem: – Lai ir vienotība un Lāčplēša diena vieno. Diemžēl cilvēki tagad ir steidzīgi – skrien un skrien, turklāt katrs vēl sēž savā kaktā. Ľoti atbalstu lāpu gājenus, kas rada kopības sajūtu. Vēl jo lielāks prieks, ka gājenā iet bērni, kuri mūs visus mudina neaizmirst savu vēsturi. Lai viss visiem ir labi, lai mums ir labs prezidents un laba valdība. Lai iedzīvotāji jūt, ka mēs esam savai valstij vajadzīgi un milēti.

VLADIMIRS no Balviem: – Daudzi svētki mūsu valstī nav saprotami, piemēram, Halovīns. Kas tie par svētkiem? Kāpēc mums tie jāsvin? Runājot par Lāčplēša dienu, bērniem noteikti jāzina savas tautas leģendas, teikas un eposi. Arī vēsture. Esu dzimis Latvijā, tāpēc Latvija vienmēr sirdī būs vistuvākā un vismīlākā. Lāpu gājiens Lāčplēša dienā ir atbalstāms. Visiem novēlu laimi un veselību!

MANA NEDĒĻA

DAINA MEDINIECE,
Balvu Valsts
ģimnāzijas
direktore vietniece
audzināšanas darbā

Gatavojoties valsts svētkiem, nedēļa bijusi ļoti darbīga un radošām aktivitātēm piepildīta. Kopā ar skolēnu pašpārvaldi plānojām Latvijas dzimšanas dienas pasākumus un veidojām skolas telpu noformējumu. 11.novembrī ģimnāzijas audzēkņi pievienojošes pilsētas organizētajam svinīgajam Lāčplēša dienas lāpu gājenam, jo skolā ir izveidojusies skaista tradīcija, ka audzēkņi dodas gājenā, nesot ģimnāzijas karogu. Mums parasti pievienojas arī skolēnu vecāki un mācību iestādes darbinieki. Trešdien došos uz Daugavpili papildināt zināšanas klašu audzinātājiem domātos kursos. Arī ceturtdienā un piektdienā bija aktivitātēm piepildītas un darbīgas, jo Rīcības nedēļas ietvaros ceturtā dienā skolēniem vadīju meistarklasi par materiālu otrreizēju izmantošanu – veidojām elementus skolas noformējumam. Vienā no nedēļas dienām vienmēr ieplānoju arī peldbaseina apmeklējumu. Tāpat šonedēļ uzmanīgi sekoju ASV prezidenta vēlēšanām. Nedēļas nogalē došos uz Alūksni, lai noskatītos teātra izrādi, bet svētdien, kā ierasts, apmeklēšu Svēto Misi baznīcā, lai aizlīgtu par saviem milājiem un godinātu Dievu.

No vēstulēm

Aicina parakstīties par papildfinansējuma piešķiršanu

Sabiedrības iniciatīvu platformā *manabalss.lv* sākta parakstu vākšana, lai izstrādātu un pieņemtu grozījumus valsts budžetā, paredzot būtisku finansējuma palielinājumu mācību līdzekļu iegādei. Iniciatīvas autori norāda, ka ir nepieciešams izstrādāt skaidru sistēmu, lai nodrošinātu līdzekļu pieejamību visām skolām un novērstu pastāvošās problēmas, kad pedagoģi ir spiesti lūgt vecākiem iegādāties mācību līdzekļus. Balvu pilsētas un novada iedzīvotāji aicināti atbalstīt iniciatīvu. "2024.gada budžetā mācību līdzekļiem tika atvēlēti 9,4 miljoni eiro, no kuriem digitālajiem mācību līdzekļiem un platformām – 2,8 miljoni eiro. Arī 2025.gada budžetā Izglītības un zinātnes ministrija ir pieprasījusi tādu pašu summu, kā arī papildus 50 000 euro pārejai uz mācībām valsts valodā. Izdalot šo summu uz visiem skolēniem, tas ir aptuveni 35 eiro uz skolēnu, ar ko pietiek tikai mācību līdzekļu komplektam vienā priekšmetā. Tas ir krietni par maz un negatīvi ietekmē gan skolēnu izglītības kvalitāti, gan būtiski apgrūtina pedagogu darbu," norāda iniciatīvas autore, trīs bērnu mamma Kristīne Liepa. Viņa piebilst: "Ja jau Izglītības un zinātnes ministrija, kā arī Valsts izglītības un satura centrs ir lēmuši par labu pilnveidotajam mācību saturam "Skola 2030", būtu tikai loģiski, ja visiem skolēniem un skolotājiem būtu pieejami jaunajiem standartiem atbilstoši mācību līdzekļi – mācību grāmatas, rokasgrāmatas (pedagoģiem), pārbaudes darbu paraugi, darba burtnīcas utt. Šobrīd bērni nereti strādā ar kopētām lapām, kas ir neērti un nepraktiski. Lapas saburzās, daļa no tām pazūd, un pēc kāda laika skolēniem ir teju neiespējami ielūkoties un atkārtot iepriekš apgūto, kā tas būtu, ja visa informācija būtu vienkopus – vienā grāmatā un darba burtnīcā."

Lielā daļa skolotāju ir spiesti lūgt vecākiem pirkīt darba burtnīcas vai izmantot nelikumīgas metodes, piemēram, grāmatu kopēšanu, lai nodrošinātu mācību materiālus visiem skolēniem, tāpēc ir nepieciešams būtiski palielināt valsts piešķirto finansējumu mācību līdzekļu iegādei. Tas ne tikai nodrošinās skolotājiem nepieciešamos materiālus, bet arī uzlabos skolēnu mācību rezultātus un vispārējo izglītības kvalitāti Latvijā. Iniciatīvas ietvaros pedagoģi, skolēnu vecāki un ikviens, kuram rūp bērnu un jauniešu izglītības kvalitāte, tiek aicināts parakstīties, lai kopīgiem spēkiem panāktu, ka tiek izstrādāti un pieņemti grozījumi valsts budžetā, palielinot finansējumu mācību līdzekļu iegādei.

Palielinot finansējumu mācību līdzekļu iegādei, tiks uzlabota izglītības kvalitāte Latvijā. Skolotājiem būs pieejami visi nepieciešamie materiāli, lai dažādotu un kvalitatīvi nodrošinātu mācību procesu, savukārt skolēniem būs pilnvērtīgi mācību līdzekļi, kas tieši ietekmēs viņu mācību sasniegumus un motivāciju. Šādas pārmaiņas veicinās arī labāku eksāmenu rezultātus un sagatavos skolēnus nākotnes izaicinājumiem. Visa sabiedrība iegūs no labākas izglītības sistēmas, jo kvalitatīva izglītība ir pamats valsts attīstībai un labklājībai.

MARTA MACKEVICĀ

Sūtiet mums vēstules arī elektroniski: vaduguns@apollo.lv

Automātiskais atbildētājs
64520961

Hallo!

"Balvu novada pašvaldība savā ipašumā pārņema ceļu Balti-Teteri-Upatnieki. Ceļš tagad ir tāds, ka pašam velnam neizbraukt. Jābrauc ar 20 kilometriem stundā. Nogreiderēts kā ar kultivatoru, krūmi nav izgriezti. Tāpat lasījām par pasažieru pārvadātāja maiņu, kas paredz, ka turpmākos desmit gadus mūspusē strādās SIA "Talsu Autotransports". Vai mūsu novadam naudu nevajag?" jautā lasītāja.

"Par baltu velti esmu gatava uzadīt sniegbaltais zeķes ar sarkanbaltsarkanu simboliku. Dievam par godu un ļautiņiem

par prieku. Diennaktī varu uzadīt trīs zeķu pārus. Vērsieties Balvu pansionātā," telefonsarunā pavēstīja čaklā adītāja.

"Vai patiesi mūspusē plānots pārdot bērnudārzus?" jautā lasītāja. Balvu novada domes 24.oktobra sēdē deputāti akceptēja lēmumprojektu nodot atsavīnāšanai bijušās Žīguru skolas un Medņevas pirmsskolas izglītības iestādes telpas. Jāpiebilst, ka bijušās Vectilžas pirmsskolas izglītības iestādes telpās turpmāk atradīsies pakalpojumu centrs, bet bijušās pagasta pārvades telpas nodos atsavīnāšanai.

Lasītāji!

Klūstiet arī par rakstītājiem, jo visas jūsu vēstules katrā mēneša beigās tiks izvērtētas un mūsuprāt labākā saņems redakcijas pārsteiguma balvu. Ielāgojiet, ka balvas saņemt varēs tikai tie rakstītāji, kuru vārdus mēs zināsim – tāpēc nerakstiet anonīmas vēstules.

Svecītes Brāļu kapos

Cauri naktij un miglai zaldāti brien,
Ceļu apgaismo uguns, kas sirdīs,
Tā uguns viņem dod spēku arvien –
Tā ir gaismas avots, kur dvēseli dzirdīt.
Tā sasilda aukstājā spelgonī,
Silda novembra vējos un lietū,
Ar šo uguni sirdī nepazudīs,
Lai kādus ceļus pa miglājiem ietu...
Svecītes degsim, lai novembri drēgnajā
Mājupceļu mūsu zaldāti rastu,
Cauri miglai, tumsai un biezoknim
ēnainam,
Malduguņu pilniem purviem uz
dzimtenes krastu!

Degsim ugunis, dvēseles sasildot,
Lai varoņi pulcējas Brāļu kapos,
No karalaukiem mājupceļu atminot,
Pēctečus vaigā un dzimteni skatot!
Svecīšu liesmas kā gaismas karaspēks
Prei tumsas centieniem stāv,
Ar uguni piepilda sirdis, lai mūsos tā deg
Un lai mūsos nekad neizblāv!

NAURIS GEKIŠS

“Gada skolotājs 2024”

Min mīklas un izdomā mācību spēles

Aija Socka

“Par skolotāju kļuvu apzinātā vecumā. Atgriežoties Latvijā pēc septiņiem nodzīvotiem gadiem Baltkrievijā, kā režisore šeit biju izkritusi no aprites, bija problemātiski atrast darbu. Tilžas internātpamatskolā paaicināja strādāt par audzinātāju un vadit teātra pulciņu, man iepatikās. Audzināmā klasē bija 28 bērni, pa gadu viņiem tā pieķeros, ka nolēmu, – jā, es būšu skolotāja!” teic Stacijas pamatskolas skolotāja AINA ZELČA. Latvijas Universitātē viņa ieguva latviešu valodas un literatūras skolotāja profesiju, vēlāk, absolvējot Baltijas Starptautisko akadēmiju, kļuva arī par krievu valodas pedagoģi.

Ar kādām domām rītos dodaties uz darbu un pēcpusdienās atgriežoties mājās?

– No mājas līdz skolai ir 38 km, un katru dienu rītos, dodoties uz darbu, vai pēcpusdienās, atgriežoties mājās, ir vismaz pusstundu jāpavada ceļā. No rītiem tārīgāk ir sava veida meditācija. Sen, pirms vairākiem gadiem, izlašu atziņu, diemžel neatceros autoru: “Meklē skaistumu rasas piliena mirdzumā, vēja dziesmā un klusumā.” Kad no rītiem dodos uz darbu, mēģinu saskatīt, kas jauns dabā, piemēram, kādi ir mākoņi vai varbūt redzams kāds saules stars. Paralēli vienalga ir domas par dienu – kas tajā gaidāms, ko darišu, kā realizēšu ieplānoto stundās, un īstenībā šie briži ir atklāsmes mirkļi, kad galvā ieskrien fiksās idejas gan latviešu valodas, gan teātra mākslas stundām. Braucot klausos mūziku, ļoti bieži teātra mākslas stundām noderīga mūzika atnāk pie manis šajās rīta stundās. Pēcpusdienās, kad dodos uz mājām, nesanāk aizvērt skolas durvis un nedomāt par darbu. Protams, atkal brauc un domā: kas šodien skolā ir un kas nav izdevies, kas būtu jādara citādāk, ko varbūt ne tā izdarīju... Tā ir sava veida dienas analīze. Atbraukusi mājās, cenšos izslēgt no galvas domas par skolu.

Kādas profesijas jaunībā interesēja?

– Jaunībā īstenībā nemaz tā ļoti nevēlējos kļūt par skolotāju. Jā, man ļoti interesēja ķīmija, bet nebija tik lielas vēlmes kļūt par pedagoģi, lai gan tēvs bija skolotājs un māte – pedagoģe bērnudārza. Man ļoti patika teātris, mūzika, dejas, esmu tautu deju dejotāja ar lielu stāžu, sevi redzēju vairāk darbojamies kultūras, nevis pedagoģijas laukā. Beidzot 11.klasi, stājos konservatorijā, bet tie bija laiki, kad valstī bija tikai, šķiet, 9 augstskolas, un iestāties kādā no tām bija diezgan sarežģīti. Tajā gadā, kad vēlējos iestāties režisoros, bijām 10 cilvēki uz vienu vietu, aktieriem – 15 pretendenti uz vienu vietu. Protams, meitēns no lauku rajona nevarēja būt pirmajās vietās, paliku aiz svītras. Uzņemšanas komisijā, šķiet, bija kāds no kultūras tehnikuma, man piedāvāja bez iestājeksāmeniem mācīties Kultūras un izglītības darbinieku tehnikumā, kur tiku pie brīnišķīgiem pasniedzējiem – kursa audzinātājas, Jaunatnes teātra aktrises Maijas Vilkas, Lellu teātra režisora Arvīda Cepuriša, runas pedagoģes Dzintras Mendziņas u.c.

Vai, mācoties skolā, vēlējāties līdzināties kādam no skolotājiem?

– Mācoties skolā, man ļoti patika latviešu valodas skolotāja Veneranda Ūsele, kura nekad uz mums, skolēniem, nebrēca, viņa tā prata runāt un strādāt, ka spēja ieinteresēt lasīt literāros darbus. Mīļāka man tomēr bija ķīmijas skolotāja Olga Zelča, kurai tiešām gribēju līdzināties, vienu brīdi pat apdomāju, varbūt tomēr izvēlēties ķīmijas skolotāja profesiju. Mācoties skolā, man bija gari, tumši, biezī mati, un, kad vienreiz skolotājai ieminējos, ka varbūt mācīšos par ķīmijas skolotāju, tad skolotāja Olga teica: “Nē, bērns, tu paskaties uz maniem plānajiem matiem, es negribu, lai tavi mati šķērīti paliek.” Jā, ķīmija man ļoti patika, varbūt tāpēc, ka bija unikāla skolotāja. Čiepu pat dažādas ķīmiskas vielas un mājās veicu eksperimentus, reiz pat brālim ausi saspridzināju.

Kā vērtējat savus skolas gadus un tā laika izglītības sistēmu?

– Manuprāt, mana laika izglītībai nebija nekādas vaines, bijām pietiekami attīstīti un gudri. Tā laika izglītības sistēma, ja salīdzina ar mūsdienu, varbūt pat bija lielāks stimuls skolēniem mācīties, jo, kā jau minēju, valstī bija tikai 8 – 9 augstskolas, bet tagad, ja ir nauda, var mācīties, kur vien vēlas, pat ar četrām ballēm vērtējumos. Tājos gados tikai pedagoģu attieksme un skolotāju-skolēnu savstarpejā sadarbība varēja būt labāka, jo reti bija skolotāji, kuri iedzīlinājās bērnu būtībā un centās saprast savus skolēnus. Mūsdienās pedagoģi vairāk dzīvo ar bērniem un par bērniem.

Vai dzīvē ir laimējies ar labiem kolēgiem?

– 25 gadus esmu nostrādājusi Tilžas internātskolā, jau piektā gadu – Stacijas pamatskolā. Man ir ļoti veicies, jo iepriekšējā skolā ir bijuši un pašreizējā darbavietā ir kolosāli kolēgi. Tas ir ļoti daudz, ja apkārt ir labi cilvēki, tādi, uz kuriem var paļauties un balstīties, kuriem vari dot savu padomu vai sniegt palīdzīgu roku un arī preti saņemt. Stacijas pamatskolā ir brīnišķīga direktore, kura vienmēr atbalsta, uzmundrina, nāk preti, ja nepieciešams. Uzturu attiecības arī ar bijušajiem kolēgiem. Kad bija “Gada skolotāja” pasākums, daudzi bijušie kolēgi, kuri strādā citās skolās, nāca klāt, sveica un samījoja. Cik tas bija patīkami! Tie ir mani kolēgi un tādi viņi paliks uz visu mūžu.

Skolēni vēlas interesantas mācību stundas. Kādus spēļu elementus izmantojat mācību stundās?

– Jā, skolēni mūsdienās ir interesanti *radījumi* – nevar tradičionāli strādāt ar grāmatām un burtnīcām, ir jādomā tādās stundas, lai viņiem būtu interesanti, un latviešu valodas gramatika nebūt nav tā vieglākā šajā pasaulei. Lai gramatika ieinteresētu un skolēni mācītos un stundās strādātu, man visu laiku *jātūr roka uz pulsā*, jābūt radošai un inovatīvai. Kad sāku strādāt Tilžas internātskolā, pie mums mācījās ļoti smagi bērni no visas Latvijas – gan pedagoģiski ielaisti, gan no nelabvēlīgām ģimenēm, gan tādi, kuri nebija mēnešiem apmeklējuši skolu. Lai šādus bērnus ieinteresētu, stundās bija gandrīz vai uz galvas jāstāv. Tajā laikā man radās pirmās idejas par mācību spēlēm. Pa šiem gadiem spēļu saradies daudz, ik pa laikam kādu izdomāju. Bērniem ļoti patīk spēlēt, piemēram, spēli par lietvārdu deklinācijām. Kad mācāmies par lietvārdiem, mācību grāmatas nemaz neveram vaļā, jo ir divas spēles, ko spēlējam, kamēr apgūstam deklinācijas. Spēļu manā pūrā ir krietni – kura apnīk, metu ārā, izdomāju ko jaunu vai uzlaboju vecu. Latviešu valodas un literatūras stundās daudz spēlējamies, bet teātra māksla ir spēle pati par sevi.

Vai ir vērojama tendence, ka ar gadiem skolēnu zināšanas, piemēram, gramatikā kļūst vājākas? Kā modernās tehnoloģijas palīdz vai traucē darbā?

– Jā, ir vērojama šāda tendence, kam isti pat nav izskaidrojuma. Modernās tehnoloģijas daudz kur var palīdzēt, bet netiekšu, ka pārlieku tās izmantojam stundās. Toties daudz lasām – ir grāmatas, ko izlasām fragmentāri, un varam paskatīties filmu, īpaši, ja tā ir latviešu kinofilma. Ikdienā skolēni lasa, ir skolā nosacījums, ka mēnesī jāizlasa viena grāmata, pat izveidota sistēma – lasītāju dienasgrāmatās skolēni krāj punktus, viņi zina, par ko saņem punktus, ar katru klasī vienojamies, kā tos izmantosim. Uzskatu, ka grāmatas ir jālasa, jo, tikai lasot, veidojas vārdu krājums. Tiem bērniem, kuri nelasa (protams, ir arī tādi, jo es nekādi nevaru fiziski vai emocionāli piespiest bērnu lasīt), vārdu krājums atšķiras. Bieži vien nabadzīgs vārdu krājums traucē izveidot radošu domrakstu, rakstīt pārsپriedumu, izteikt domas esejā.

Kā vērtējat teātra mākslas nodarbību ienākšanu skolās?

– ļoti pozitīvi, jo esmu teātra cilvēks – pēc izglītības režisore, pati esmu spēlējusi teātri. Varu izstāstīt kādu piemēru. Klasē mācījās meitene, kurai latviešu valodā vērtējums pārsvarā bija 3 balles, bet teātra māksla viņai iepatikās. Pamazām caur improvizāciju, attieksmi, sadarbību meitene *atvērās*, pagājušajā gadā viņa pabeidza 9.klasi. Teātra mākslas nodarbības meitenei palīdzēja tiktāl, ka latviešu valodas eksāmenā ieguva 72%. Tāds nav vienīgais piemērs. Teātris katram palīdz sajusties nedaudz citādāk, iejusties, sadarboties, jo ir bērni, kuri neprot sadarboties ar cītiem, viņiem ir problemātiski veidot sadarbību, strādāt grupās. Ar teātra mākslas un mūzikas palīdzību bērni *atveras*, veidojas labākas savstarpejās attiecības.

Vai un par ko skolēni labprāt diskutē literatūras mācību stundās?

– Viņiem patīk diskutēt par dzīvi, problēmām, vecāku un bērnu vai pusaudžu savstarpejām attiecībām, arī par skolotāju un skolēnu attiecībām. Nupat ar 8.klases skolēniem lasījām fragmentu no Daces Rukšānes stāstu krājuma “Ķipsalas putni”, kur bija atziņa, ka no ligzdas izkrītušajiem jāturas kopā. 8.klase lielākoties mācās puiši, kuriem īsti pat nav motivācijas labi mācīties, arī ar gramatiku labi neveicas, bet literatūrā, kad diskutējam, viņi *atveras* un labprāt izsaka viedokli. Caur izlašito grāmatu katrs izrunā sāpi, kas skar ģimeni vai savstarpejā attiecību problēmas, un mācību stunda izveidojas tik radoša, ka mājās braucu ar gandarījuma sajūtu sirdī.

Kā darbā ar talentīgajiem skolēniem izdodas noklūt pie godalgotām vietām olimpiādēs un konkursos?

– Skolēnu gatavošana olimpiādēm ir nenormāls papildus

Skolotāja.

Pedagogu godināšanas pasākumā Aina Zelča balvu saņēma par ieguldījumu un sasniegumiem darbā ar talentīgajiem skolēniem.

darbs skolotājam, jo prasības ir augstas. Jā, ir skolēni, kuri labi pārzina latviešu gramatiku un literatūru, bet olimpiādē jābūt galvas tiesu pārākam. Neteikšu, ka bērni mūsdienās ir ar izteiku atbildības sajūtu, – ja gribi, lai ir rezultāts, ir jāstrādā kopā ar bērnu, jālasa papildus literatūra, jāmeklē papildus informāciju. Līdzīgi ir ar konkursiem. Vienmēr iegūstam godalgotas vietas skatuves runas konkursā “Zvirbulis”, tas ir ļoti liels darbs ar bērnu, kad slipējam katru vārdu, intonāciju, atkāpi, bet viss sākas ar to, ka atrodam repertuāru, kas viņam patīk un ir piemērots, tad strādājam pie tā, kā skolēns izprot konkrēto darbu, ko viņš grib pateikt publikai, darbojamies pie izteiksmes un intonācijas.

Latviešu valodas skolotāji mēdz labot kļūdas netikai skolēnu darbos, bet arī ikdienas situācijās, kad citi kļūdas runā vai rakstos. Vai bieži pamānāt un labojat citu pieļautās kļūdas?

– Jā, mēdz labot kļūdas, kas savā ziņā, kā saku vīram, laikam ir profesionāls kretīnisms. Kad skatos televīzijas pārraides un redzami subtitri, pilnīgi automātiski laboju tekstu. Man ir bijis kuriozs dzīvē, kad, apmeklējot kādu iestādi, vajadzēja norakstīt informāciju no informācijas dēļa. Tā kā man somā vienmēr ir zila un sarkana pildspalva, paņēmās sarkanā. Lasu un pamānu vienā lapā ļoti daudz pareizrakstības kļūdu. Un ko es daru? Automātiski, pat nedomājot, ka esmu citā iestādē, nevis skolā, ķemu un laboju. Tikai tad aptvēru, ko esmu izdarījusi, un, protams, *laidos lapās*. Pārsvarā laboju tekstus tikai tad, ja kāds palūdz paskatīties, vai ir kļūdas, bet pati *nelienu* un kolēgu kļūdas nelaboju.

Lai labi justos, dzīvotu harmoniju ar sevi un pasaulli, šķiet, ar darbu vien nepietiek. Kas ir Jūsu enerģijas un spēka avoti?

– Jā, katram cilvēkam dzīvē ir vajadzīgs kāds pieturas punkts, kas stimulē darbam un dzīvei. Man tā ir māja un ģimene. Kādreiz, kad biju jauna, man ļoti patika ceļot. Esmu bijusi daudzās valstis – Francijā, Vācijā, Austrijā, Zviedrijā, Norvēģijā un citās. Kā tuvojās skolēnu rudens brīvdienas, tā pirku “Impro” ceļojumu un braucu ar grupu, tagad vairāk labsajūtu un harmoniju meklēju mājās, jo vairs negribas tālu braukt. Reizēm ar vīru paceļojam tepat, pa Latviju, jo ir daudz brīnišķīgu vietu. Piemēram, braucot no Rīgas, izlaižam kādu likumu pa ceļu, kur iepriekš nav braukts, kā smejoj, – pabraucam pa kazu takām, kur atrodam ļoti neparastas vietas.

Man mājās ir trīs kaķi. Bija viens, bet pirms diviem gadiem ienāca vēl divi izglābtī mazi kaķēni. Citas mājas viņiem neatradām, tā kaķēni palika pie mums. Īstenībā viņi ir diezgan lieli, kā saka, garīgie dakteri. Kad pārrodos no skolas nogurusi, mani pie durvīm sagaida trīs astainie draugi, viņiem visiem vajag man ierausties klēpi un vajag, lai samīlo. Tad iestājas tāds miers! Vēl man patīk krustvārdu mīklas, tās varētu minēt, šķiet, 24 stundas diennakti, īpaši sudoko. Vīrs nesaprot, kā tās var minēt, bet man ļoti patīk. Patīk arī savs dārzs un nodarbošanās dārzā, – vasaras bieži vien noguļos zālē un vingroju.

Turpina tradīcijas

Dzied psalmus par mirušajiem

Aija Socka

Novembrī ikviens ticīgais lūgšanās piemin mūžibā aizgājušos tuviniekus. Tradicionāli tas ir laiks, kad baznīcas, tautas namos vai citviet skan psalmi par mirušajiem.

Pulcējas un dzied

Aizvadītās nedēļas nogalē dziedāja psalmus daudzviet, arī Briežuciemā, Lazdulejā un Vectilzā. Briežuciema tautas namā, kā stāsta tautas nama vadītāja ZITA MEŽALE, psalmus dzied katru gadu apmēram 10 sievas: "Tās, kuras dziedājumus vada, ir krietni gados, tāpēc pamazitīgām mācās dažas jaunākas dāmas. Psalmus dzied arī bērēs, parasti tad sapulcējas aptuveni četras dziedātājas. Pagastā ir vismaz dažas dziedātājas, kuras pēdējos gados ir piepulcējušas klāt, lai dziedātu līdzī ilggadējām psalmu dziedātājām. Tas vieš nelielu cerību, ka šī prasme vēl saglabāsies!" Šogad Dvēseļu dienā Briežuciemā kopā pulcējās 14 dziedātājas – gan pieredzējušas, gan tās, kuras psalmus (saļmas) dzied nesen. Viņu vidū arī ilggadējā psalmu dziedāšanas vadītāja Leontīna Šakina un Leontīne Slišāne, kura, kā teic tautas nama vadītāja, jācer, ka pārņems psalmu vadišanu Briežuciemā. Daudzus gadus galvenā vadītāja bija Genovefa Zelča kopā ar Leontīnu Šakinu. Tradicionāli sievas ik novembri pulcējas tautas namā, lai lūgtu par mirušajiem. Kā viņas nokļūst līdz tautas namam? "Sarunā un kopīgi atbrauc," teic Z.Mežale. Briežuciema tautas nama vadītāja atklāj, ka arī Lazdulejā šogad organizējusi psalmu dziedāšanu: "Aicināju dziedātājas, dažas sievas pašas atsaucās un palīdzēja, īpaši Silvija Salmane, apzināt pārējās, jo Lazdulejā ļaudis iestī vēl nepazīstu. Sievas ir dziedājušas arī iepriekš, bet viņām nav vadošās psalmu dziedātājas, tāpēc, lai nevajag dziedāt diska pavadijumā, pieaicināju divas psalmu vadītājas no Baltinavas – Aiju Keišu un Anitu Kašu."

Psalmi – pārmantota vērtība

Vectilžas Sporta un atpūtas centra vadītāja MARUTA ARULE stāsta, ka vietējās psalmu dziedātājas ir gan gados cienījamas sievietes, kā Antonija Jermacāne, Anna Zlidne, Domicella Logina, gan gados jaunākas – Inese Jermacāne, Gita Ločmele, Genovefa Jermacāne, Mārite Lazorenko, Solveta Logina. "Psalmu dziedāšana ir viena no mūsu piede-ribas zīmēm, no paaudzes paaudzē pārman-tota vērtība, par kuru jāvēsta. Vectilžā psalmu dziedāšana sākusies sen, sievas gājušas dziedāt no vienas mājas uz citu. Zinoša psalmu dziedātāja bija Eleonora Jermacāne, vēlāk dziedāšanu pārņēma Antonija Jermacāne. Savukārt no Antonijas psalmu dziedāšanu iemācījās folkloras kopas "Saime" vadītāja Solveta Logina. Prieks, ka Solvetas abas meitas Elija un Sonora piedalās psalmu dziedāšanā. Esam bagāti ar dziedāšanas varēšanu, ar godu un saprāšanu par dzīves īsteni svarīgajām lietām," pārliecināta M.Arule.

Dzied kopš bērnības

Folkloras kopas "Saime" vadītāja SOLVETA LOGINA zina stāstīt, kā katrai sievai radusies interese par psalmu dziedāšanu. Pie-mēram, D.Logina dzied kopš bērnības, lūdzas, jo uzskata, ka mirušo dvēseles gaida lūgšanas. "A.Zlidne arī dzied psalmus kopš mazotnes un atzīst, ka ir patīkami lūgties kopā ar domu-biedriem. G.Ločmele nāk dziedāt, jo arī sev šādā veidā var izlūgt žēlastības no Dieva. I.Jermacāne ir gājusi līdzī mammai, bet tagad,

kad mammai vairs nav, lūdz par saviem un citu pierēgajiem. A.Jermacāne vada psalmu dziedāšanu, daudz cilvēkiem palīdzējusi pa-vadīt aizgājējus, arī bērnus savulaik sagatavoja Pirmajai svētajai komūnijai. M.Lazorenko, piemēram, veļu laikā dzird klauvēšanu pie loga, tādēļ uzskata par nepieciešamību pieda-līties psalmu dziedāšanā. Viņasprāt, jo vairāk dziedātāju, jo labāk, arī lūgšana tad ir stip-rāka. G.Jermacānei pēdējos gados daudz nācīs saskarties ar radinieku došanos uz viņsauli, tādēļ arī lūdzas par gāšajām dvēselēm, jo svarīgi padziedāt par savas puses labajām dvēselēm, kuras savulaik par visiem lūgušās. M.Arule arī dzied kopš bērnības, kopā ar citām sievām rod mierinājumu dvēselei. Arī pati dziedē kopš mazotnes. Mirušie šajā laikā rādās sapņos, tādēļ, vadot folkloras kopu, uzreiz arī atsāku nu jau pie-miristo psalmu dziedāšanu," stāsta S.Logina.

Lūgšana – palīdzība mirušajiem

Par mirušo pieminēšanu lūgšanās un psalmu dziedāšanu pārdomās dalās priesteris, Rēzeknes Dieva Žēlsirdības draudzes prāvests STANISLAVS PRIKULIS:

– Ir aizvadīts 2.novembris – Mirušo pie-miņas diena. Lūdzam par mirušajiem ne tikai šajā dienā, bet arī visu novembri un visu gadu varam lūgties un atcerēties mūsu mirušos pierēgīgos. Viņi ir stājušies Dieva priekšā, un ir svarīgi apzināties, ka cilvēks, kad aiziet mūžibā, nepazūd. Saprotam, ka neesam radi-ti tikai šai īsajai dzīvei, īsajam mūžam, lai cik arī tas būtu garš virs zemes, tas paitē kā viens mirklis. Esam radīti, lai būtu ar Dievu gan šeit, gan mūžibā. Mūsu palīdzība mūžibā aizgājušajiem pierēgajiem ir lūgšana. Jau esot šeit, virs zemes, palīdzam viens otram ar lūgšanu, – lūdzam par tiem, kas cieš, kas ir grūtībās, arī par tiem, kas ir tālu no mums, varbūt citā zemē, kur arī lūgšana sasniedz savu mērķi. Vēl jo vairāk, kad runājam par mūžibā aizgājušajiem pierēgajiem, tieši lūgšana ir tā, kas viņiem palīdz. Protams, jebkura lūgša-na ir laba, pat visišķā ir vērtīga, un par to ir priecīgi mūsu pierēgīgie, bet vislabākā lūgšana ir svētā Mise. Tieši tādēļ katru reizi, kad piedalāmies svētajā Misē, lūdzamies arī par mūsu mirušajiem. Gribu aicināt būt aktīviem. Mums, ticīgajiem, ir tik daudz skaistu diev-namu mūsu Māras zemē, katrs tuvākais diev-nams un katra svētā Mise, kas tiek svinēta ne tikai svētdienās, bet arī darbdienās, ir iespēja palūgt par mirušajiem. Kas ir visskaistākais, ka, lūdzoties par mirušajiem, palīdzam ne tikai viņiem, bet arī paši kļūstam Dievam tuvāki. Gribu aicināt katru izmantot šīs skaistās iespējas, ko dod mums Dievs. ļoti laba un brīnišķīga tradīcija ir arī psalmu dziedāšana, jo psalmi ir Svēto Rakstu vārdi. Kad tos dziedam, pārdomājam Svētos Rakstus. Šīs lūgšanas ir ļoti senas, jau no Vecās Derības tradīcijām, bet joprojām runā par aktuāliem un svarīgiem jautājumiem. Lūdzoties psalmus, cilvēks arvien dzīlāk iejet garīgajā dzīvē, garīgajā pasaulei, atrod mierinājumu. Skaistās tradīcijas, arī psalmu dziedājumi, mūsu draudzēs ir kļuvušas par kultūras vērtību, protams, pāri visam – garīgo vērtību. Tiem, kam ir iespēja piedalīties psalmu dziedāšanā vai klausīties psalmu dziedājumu ierakstu, vajag to darīt, jo arī tādā veidā varam lūgties un palīdzēt mūsu mirušajiem pierēgajiem. Tad arī viņi, iegājuši Debesu svētlaimē, saņēmuši mūžīgo prieku, varēs lūgties par mums visos mūsu nodomos. Tas arī ir Baznīcas skaistums, kurā mēs visi ļemam dalību.

Foto - no personīgā arhīva

Vectilžā. Aizvadītajā nedēļā psalmus dziedāja astoņas sievas. Pēc kopīgām lūgšanām un dziesmām viņas, kā ierasts arī citviet, parasti vēl pakavējas pie tases tējas.

Foto - no personīgā arhīva

Briežuciemā. Šajā pagastā ir vairākas pieredzējušas dziedātājas, piemēram, Leontīna Šakina (attēlā – otrā no kreisās), Genovefa Zelča (trešā no kreisās), Leontīne Slišāne (pirmā no labās).

Foto - no personīgā arhīva

Lazdulejā. Psalmus dziedāja 12 sievas, kura priecājās, ka nebija jādzied kā pagājušā gadā, vadoties pēc diska ieraksta. Psalmu dziedāšanai raksturīgi, ka tā lielākoties notiek pie balti klātiem galddiem, kur neiztrūkstoša sastāvdaļa ir lūgšanu grāmatas un iedegtu sveču liesmas, kas, līdzīgi kā lūgšanas, tiecas augšup. Uz psalmu dziedāšanas pasākumu daudzviet sievas tradicionāli ierodas ar groziņu, lai pēc lūgšanām pie tējas tases un pašu sarūpēta cienasta pakavētos atmiņas un pārdomās.

Ideju graudu malēji

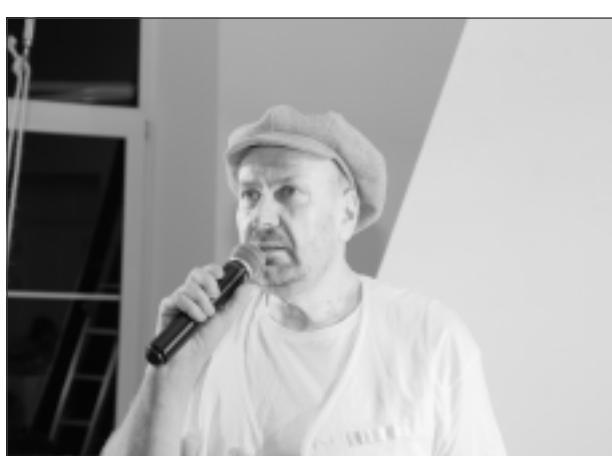
31.oktobri Balvu muižā, pasākumā "Spēslīca", biedrība "Ritineitis" godināja Ziemeļlatgales nevalstiskās organizācijas (NVO), aktīvās kopienas un iedzīvotājus, kuri godprātīgi darbojas savā nozarē. "Te ir manas Mājas, un es nezinu, kam būtu jānotiek, lai es tās pamestu. Kaut tikai domās. Tieši domās," atklājot pasākumu, atzina biedrības "Ritineitis" vadītāja Maruta Castrova. Savukārt "Kaķiņu dzirnavu" melderis Māris Lāpāns priečājās, ka mūspuses NVO ir samalušas dažādus produktus, uzsvērot: "Jūs tomēr esat savu ideju graudu malēji."

Izkāpa no varžu dīķa. Māris Lāpāns klātesošos mudināja atskaitīties uz paveikto, smelties idejas no citu tuvākas un tālākas pieredzes: "Patiens labāk palūkoties uz tālākām idejām. Ja dzīvojam vienā varžu dīķi, tad, šķiet, skatiens uz dzīvi arī ir šaurāks. Tāpēc apsveicami, ka ir cilvēki, kuri cenušas izkāpt no šaurā dīķiša, lai aizbrauktu kaut kur tālāk, lai kaut ko jaunu iemācītos." Viņš aicināja Sandru Igauni (foto) atklāt trīs maģisku burtu 'AIF' (aktīvo iedzīvotāju fonds) noslēpumu, ar kuriem iepazinās Islandē. Sandra pastāstīja, ka izmantojusi iespēju doties uz Islandi ar 19 aktīviem cilvēkiem. Viņa atklāja, ka apmeklēja četrus organizācijas, kur guva interesantu pieredzi, tostarp Islandes brīvprātīgo glābēju un meklētāju biedrību. "Tāpat interesanta ir ziedošanas prakse Islandē. Tie ir 350 miljoni eiro gadā, kaut gan Islandē ir 350 000 iedzīvotāju, kas ir mazāk nekā Latvijā. Kāpēc mēs tā nevarām?" jautāja S.Igaune.

Jau bērnībā zināja, par ko kļūs. Keramiķe Elita Eglīte jokojot pavēstīja, kā tiktāl nonākusi: "Piedzimstot tālajos 70.gados, dzīvoju Baznīcas ielā Balvos, kur visiem bija dzīvnieki. Arī mums – govis un vistas. Tas nozīmēja, ka jāsagādā siens. Pēc lietus izbrauktajās tīruma malās neizpalika māls un dubļi. Cik forši bija to izspiest caur pirkstiem! Jau trešajā klasē domāju, ka vēlos kļūt par keramiķi..." Jāpiebilst, ka savulaik viņai nācās reģistrēties Nodarbinātības valsts aģentūrā, kur jautājuši, ko vēlas darīt. "Gribu podus taisīt," atbildēja Elita. "Nu, ja podus, tad nevajag reģistrēties," paskaidroja keramiķei.

Kopā ar savējiem. M.Castrova, daloties atziņās, uzsvēra: "Nezinu, kam būtu jānotiek, lai es sāktu salīdzināt un prātot, ka citur varētu dzīvot vieglāk, cerīgāk un pilnvērtīgāk nekā te, Mājās. Vieglāk? Jā. Citur, iespējams, varētu arī vieglāk. Cerīgāk? It tieži un atsevišķas situācijās noteiktī dienas ritētu cerīgāk, jā. Arī situētāk – neapšaubāmi. Makā, iespējams, ieripotu vairāk naudas, svētku galds būtu klāts bagātīgāk, un bagātākas, iespējams, būtu manas dāvanas tuviniekiem. Bet vai tāpēc gādātas vairāk ar sirdi? Vai tāpēc mīlākas? Droši zinu, ka bērns, kurš mīl savas Mājas, no ģimenes neatsakās, lai arī cik tas klātos grūti. Tieši pretēji. Latvija ir manas Mājas un māte, es esmu tās bērns. Nesaku, ka tāpēc citiem vajadzētu rikoties tieši tāpat. Katram savi iemesli domāt un rikoties citādi, taču runāju konkrēti par sevi un zinu, ka nekur citur es nedzīvotu pilnvērtīgāk. Pārtīgāk – jā, bet ne pilnvērtīgāk. Un no maldu uguntīņam man, iespējams, iesākumā apžilbtu acis, taču tikai uz brīdi, tikai tāpēc, ka neierastas, nevis tāpēc, ka tāda žīrbšana varētu būt mans mērķis."

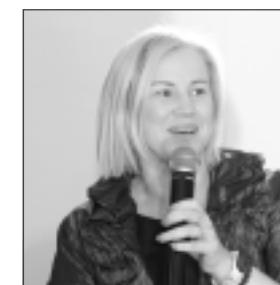

Šokējoša ziņa: notiek briesmīgas lietas. Pasākuma vadītājs Māris atgādināja, ka pasaule plosa daudzas briesmīgas lietas, tostarp pāri kontinentiem bražas vētras. Un patiesi – aktieris, režisors, mūzikis Varis Vētra (foto) iedrāzās klātesošo sirdīs...

Mudina nekad nenolaist rokas! Priesteris Guntars Skutels pateicās klātesošajiem par vēlmi darīt Latviju labāku: "Nekad nepadodieties un meklējet, ja nepieciešams, apkārtceļus savu ideju realizēšanai. Mūsu biedrību uzdevums ir rādīt piemērus sabiedrībai."

Reizēm šis, reizēm tas. Māris Lāpāns sprieda, ka reizēm ir konservatīvi un skeptiski noskaņots pret dažādām organizācijām un iestādēm pie nosacījuma, ja tās darbojas kaut kādu ārkārtīgi lielu kanonu ietvaros: "Jebkura biedrība vai organizācija neeksistētu bez idejām, kuras rada cilvēki. Man ir gadījies kaut ko nepārtraukti izdomāt, kaut kur iesaistīties. Piemēram, pirms 28 gadiem kļuvu par biedrības "Balvu teātris" valdes priekšsēdētāju. Reizēm esmu rakstnieks, reizēm – pasākumu organizators. Jo vairāk darām, jo labāk būs."

Kas sēž pie galddiem? Mārite Orniņa jokoja, ka pasākumā "Sprēslīca" pie katras galda sēž pa dullajam. Viņa atgādināja par biedrības "Mēs pasaulē" organizēto aktivitāti "Dulliem pieder pasaule" Balvu ezera krastā.

Bagāta raža. Galvenais novada melderis Sergejs Maksimovs, kā viņu pieteica "Kaķiņu dzirnavu" saimnieks Māris Lāpāns, raksturojot nevalstisko organizāciju darbu, uzdeva retorisku jautājumu, – kas tik nav samalts šajā gadā? "Nav taisnība, ka mēs neesam aktīvi," viņš secināja.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Arī agrāk Latvija piedzīvoja laikus, kad valstī likvidēja skolas. Tā, piemēram, Elkšņu skola savas durvis aizvēra 1966.gadā, bet vēlāk piedzīvoja atdzimšanu jaunā veidolā un šobrīd piedāvā alternatīvu pamatzglītības apgūšanai. Kādi ir alternatīvo skolu plusi un mīnusi, kā citādāko skolu pastāvēšanu uztver vietējās kopienas iedzīvotāji?

Skolu tikla optimizācija ir kā staigāšana pa trauslu ledu. Viens nepareizs lēmums, solis, un sekas var būt neatgriezeniskas, jo tā var zaudēt gan profesionālus pedagogus, gan vēl vairāk iztukšot Latvijas reģionus, ipaši pierobežu, kurai jāpievērš padziļināta uzmanība valsts drošības kontekstā.

Kas notiek slēgtajās skolās? Padziļināti vērtēsim gan šīs reformas ieguvumus un zaudējumus, pētot, kā pēc skolu slēgšanas mainījušās vietējo kopienu nākotnes perspektīvas ilgtermiņa attīstībai. Īstenojot projektu "Ja vienas durvis aizveras, citas atveras?" 19 publikācijās meklēsim atbildes uz jautājumiem, ko un kā skolu slēgšanas vai pārveides gadījumā attīstīsim? Kā tas ietekmējis iedzīvotāju ikdienas dzīves kvalitāti? Vai, īstenojot reformu, tiks sasniegti izvirzītie mērķi un ko tas maksās sabiedribai?

Atkal skola, tikai citādāka

Deviņpadsmītā gadsimta vidū, pieaugot nepieciešamībai atvērt skolu, kā sagatavošanas posmu draudzes skolai, par jaunās mācību iestādes ēku izvēlējās Elkšņu kroga māju. Ikšķiles Elkšņu skolu atvēra 1864.gadā, Jurģu dienā. Līdz pat 1912.gadam te notika gandrīz visu Ikšķiles bērnu apmācība.

Fakti

● Rīgas Vēstures un kuģniecības muzejā atrodas tā saucamie "kartupeļu medāļi", ko lika nēsāt bērniem, kuri skolā runāja latviešu valodā, jo Krievijas impērijā oficiāla valoda bija krievu. Šīs medaļas atrastas Ikšķiles Elkšņu skolas bēniņos 20.gs. 70.gados.

● 1912.gadā netālu no kroga ēkas uzcēla ministrijas skolu, bet Elkšņu skolas telpas izmantoja kā internātu. Jaunā skolas ēka bija gaiša, ar lieliem logiem un augstiem grieziem, lielām gāzes lampām, mazgātuvi un ēdamtelpu. Jaunās skolas mūžs nebija ilgs, jo Pirmā pasaules kara laikā to sagrāva un vairs neatjaunoja.

● Bērni mācījās citās mācībām piemērotās telpās, līdz 1923.gadā Elkšņu skolā veica kapitālo remontu un ēku atjaunoja.

● Šajā ēkā skolēni mācījās līdz 1966.gadam, kad Ikšķiles centrā uzcēla jaunu divstāvu ēku, kas kļuva par Ikšķiles vidusskolu.

● Kopš 1966.gada Elkšņu pamatskolas ēku izmantoja dažādām vajadzībām – šeit bijis bērnudārzs, sporta skola, arī dzīvokļi.

● Kopš 2012.gada Elkšņu pamatskolas ēkā saimnieko Ikšķiles Brīvā skola, kas piedāvā alternatīvu valsts pamatzglītības standarta apgūšanai uz humānās pedagoģijas metodikas bāzes, izmantojot individuālās apmācības metodes.

Apraksts

Mācās mežā, diendusu guļ laukā

Ienākot Ikšķiles Brīvajā skolā, ciemiņus laipni sagaida projektu vadītāja LĪGA ANDERSONE, kuru kā programmas "Neiespējamā misija" skolotāju labi atceras arī Balvu Valsts ģimnāzijas kolektīvs. Pirms vairāk nekā trīs gadiem, draugu uzaicināta, sākusī strādāt jaunajā darbavietā, Liga drīz vien iejutās mācību iestādē, kurā klašu kolektīvus sauc par saimēm, lielāko dienas daļu skolēni pavada ārā, bet pusdienās pasniedz tikai veģetārus ēdienu.

Līga skaidro, ka alternatīvā izglītība mēdz būt joti dažāda un to piekopj daudzās skolās. Tādēļ uz šim metodēm nevajadzētu raudzīties kā uz kaut ko "super citādāku", bet drīzāk kā uz iespēju, vēlmi un prasmi saprast, kas bērnam dotajā brīdi ir vajadzīgs un kā to labāk iemācīt. Ikšķiles Brīvajā skolā tā ir iespēja nesēdēt istabā, bet baudīt dabas piedāvāto.

Līga atklāj, ka šī vecāku dibinātā skola šogad uzsākusi 15. mācību gadu. Tās pirmsākumi meklējami vecāku vēlmē savu bērnu apmācībai izvēlēties alternatīvas metodes. Ar laiku, šādu apmācību piekritēju skaitam pieaugot, radās vajadzība izveidot īstu alternatīvo skolu. Meklējot telpas jaunajai mācību iestādei, tika izvēlēta bijusī Elkšņu pamatskola, kuras ēka tobrīd bija joti nolaistā stāvoklī un atradās brikšņiem aizaugušā teritorijā. Tam, kā skola izskatās tagad, jāpateicas skolēnu vecāku un pedagogu kolektīva kopējām pūlēm. "Parasti privātskolas asociācijas ar kaut ko dārgu. Savukārt mēs joti ilgu laiku bijām vislētākā privātskola Latvijā, jo vecāku līdzmaksājums ir mazs, un visa šī nauda tiek iztērēta skolas vajadzībām. Joti

daudz kas skolā izveidots, pateicoties projektiem. Tas nav kāda izveidots bizness," uzsver Līga.

Saimēs (klasēs) mācās bērni ne tikai no Ikšķīles, bet arī Ogres un tālākas apkārtnes. Savukārt pirmsskolas grupīnas apmeklē mazuļi arī no citām vietām. "Nesen realizējām projektu "Bēbiņu skola", kurā mammai ar pavisam maziem bērniņiem nāca uzzināt kaut ko jaunu, piedalīties fizioterapijas nodarbībās utt. Tā bija laba iespēja jaunajām māmiņām iziet no mājas," stāsta Liga.

Ikšķiles Brīvās skolas apmācības metodes balstītas saiknē ar dabu. Skolai ir arī sava uz pašvaldībai piederoša zemes izveidots dārzs, kurā ar šata dārznika spēkiem un skolas saimes palīdzību audzē dārzenus un augļus. Projektu vadītāja uzsver, ka skolas ēdnīcā pasniedz tikai veģetārus ēdienus: "Veģetārā ēdināšana sākās jau kopš skolas dibināšanas. Nav tā, ka mēs mācām, ka mājās nedrīkst ēst gaļu. Tas vairāk ir par to, ka var arī citādāk. Tas ir par apzinātu dzīvošanu, kad paši audzējam un ēdam to, ko izaudzējam."

Viena no skolas vērtībām ir latviskums. Šeit bērni svin visus latviskos svētkus, apgūst latviešu tradīcijas. "Piemēram, rudenī svinam ražas novākšanas svētkus – apjumības. Zinību dienā un izlaidumā notiek uguns rituāls. Aicinām ciemos latviešu tradīciju zinātājus, pētniekus," stāsta Liga.

Maksimāli daudz laika skolēni pavada svaiņā gaisā, mācoties āra klasēs. Katru dienu stundu starplaikā bērni pusstundu pavada ārā. Viņu rīcībā ir trases "Meža kaķis" ar kāpelēšanas sienu, mūzikas sienu un citām atrakcijām. Visas sporta nodarbības notiek tikai ārā, arī lietū un

Pie vienas no āra klasēm. Līga Andersona atklāj, ka ārtelpu klases izrādījās lielisks glābījš kovida laikā. Arī tagad tās tiek izmantotas maksimāli bieži.

salā. "Visi skolēni sporto – tāda ir kārtība. Protams, ja bērnam ir lauzta kāja, neliekam lekt, bet arī pēc slimības bērnam ir jākustas, kaut arī mazākā slodzē. Ziemā visi slēpojam. Pat pirmsskolas bērni ne tikai spēlējas speciāli ierīkotā spēļu laukumā pie skolas, bet arī diendusu guļ ārā, zem nelielas nojumes, turklāt jebkuros laika apstākļos. Pirmsskolā vienu no saimēm šobrīd veidojam par āra saimi, kas nākotnē uzturēsies tikai ārpus telpām. Savukārt katru trešdienu mācību stundas notiek mežā," atklāj Ikšķiles Brīvās skolas projektu vadītāja. Arī pedagogu trūkuma problēma, vismaz pāgaidām, nepastāv. Jau gadiem ilgi skola pie-

saista arī Eiropas brīvprātīgos jauniešus no dažādām valstīm, kas palīdz darbā ar bērniem. Kolektīvs ir joti elastīgs, steidzot palīgā tur, kur tas tobrīd visvairāk nepieciešams. Dažākāt apmācību procesā piedalās arī vecāki. Savukārt divas reizes gadā skolas kolektīvs skolēnu vecākus aicina uz talkām. "Tas ierakstīts līgumā. Talkas dienas ir savējo kopā būšana. Darām visus darbus, kas sakrājušies – kaut ko salabojam, kaut ko uzbūvējam, iztīrām noteikas, izmazgājam otrā stāva logus, palīdzam dārzniekam dārzā utt. Tas ir veids, kā dabūjam lietas gatavas, jo to visu apmaksāt būtu grūti," skaidro Līga.

Vārdadienu svīn: Hugo, Uga, Uģis

Svētdiena, 17.novembris

Afiša

Balvu Novada muzejā
“Novembris – Tēvzemes mēnesis”, muzejep-
dagogiskās programmas pēc iepriekšēja pieiteikuma.

Balvos

Balvu Kultūras un atpūtas centra 2.stāvā skatāma Balvu novada Sociālās pārvaldes struktūrvienības “Daudz-funkcionālā sociālo pakalpojumu centra” dalībnieku izstāde “Kur manā sirds – tur manas mājas”.

11.novembri Lāčpēša dienas pasākums. Plkst. 16.00 ekumeniskais dievkalpojums Balvu Evāngēliski luteriskajai baznīcā kopā ar Balvu Mūzikas skolas kora klases audzēkņiem. **Plkst. 17.30** aicina iedegt svečites vai lāpas un doties lāpu gājiņā no Balvu Evāngēliski luteriskās baznīcas uz pieminekli Latgales partizānu pulka kritušajiem karavīriem, kur pēc gājiņa norisināsies piemiņas brīdis.

16.novembri plkst. 17.00 Balvu Kultūras un atpūtas centrā Balvu tautas teātris ar Kārla Skalbes “KAĶIŠA DZĪRNAVĀS”, režisore Maruta Castrova. Iejas maksas – 7 eiro, bēniem (6-10 gadiem) – 3 eiro, personām ar ipašām vajadzībām (uzrādot aplieciņu) un ar “3+Qimenes karti” – 5 eiro.

18.novembri Balvu Kultūras un atpūtas centrā Latvijas Republikas proklamēšanas 106.gadadiena svinīgais sākumojums. **Plkst. 16.00** Balvu novada domes Atzinības rakstu pasniegšana. **Plkst. 18.00** svētku koncerts kopā ar Ati Auzānu un Elizabeti Zagorskai.

22.novembri plkst. 20.00 Balvu Kultūras un atpūtas centrā. *Īpašu atmosfēru radīs improvizācijas teatra apviensības "Gandrizi draugi" improvizatori. Ballē spēles grupa "Mākon-stumejī" un dejas ar DJ Mairix.* Dalības maksas – 30 eiro/ personai. Pieteikšanās (obligāta) līdz 12.novembrim, aizpildot anketu: ej.uz/ballebalvos2024.

ReTV

19.40 „Nekā personaīgā”.	16.00 „Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs”.
20.30 „Ir talants!” TV šovs.	16.03 „Naudas cena”.
23.15 „Exodus. Dievi un valdnieki”. Dok.	17.00 „Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs”.
6.00 „Latvijas valsts himna”.	17.03 „Nedēļa. P.S.”.
6.03 „Kas te? Es te!” Raid.	18.00 „Dr. Apinis”.
6.00 „Latvijas valsts himna”.	19.00 „Stopkadri kopā ar Armandu Puči”.
6.03 „Kas te? Es te!” Raid.	19.30 „Radio Svaloda; par svarīgo krieviā un pasaulei”.
6.30 „Animācijas seriāli”.	20.30 „Skaistums un jaunība kopā ar dr. Janu Jankovsku”.
7.00 „Globalizācija un mēs. Deutsche Welle žurnāls”.	21.00 „Fūrmalas augstākā apbalvojuma Goda zīme pasniegšanas pasākums”.
7.35 „Ražots Vācijā. Deutsche Welle žurnāls”.	22.00 „Baīga vasara”.
9.00 „Tutas deju ritmi”.	0.30 „Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu”.
9.05 „Zinātne vai magijs”.	1.30 „Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs”.
Izklaidejoši izgāitojoši videocikls.	1.33 „Globuss”.
9.35 „Animācijas seriāli”.	2.30 „Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs”.
9.50 „Supervaronu akadēmija”.	2.33 „Preses klubes”.
9.05 „Zinātne vai magijs”.	4.00 „Uz īmījas”.
10.20 „Par puisi, kurš nezināja balvu”. Pasaku filma.	4.30 „Zīnu Top”.
11.20 „Skanēt”. Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku norises. Pūteju orķestru videostāsts. Atk.	5.00 „Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rajevu”.
12.00 „Dievkalpojums Rīgas Sv. Alberta Romas katoļu baznīcā”.	10.00 „Vēiksmlis uzņemējs”.
13.00 „Lielās patiesības”.	10.45 „Skērielas kupidonī”.
13.30 „Province”. Dok.	Romantiska komēdija.
14.00 „Teklausies Drēselu putenī” Atk.	12.40 „Fotogrāfija”.
14.15 „Dziesmas celš. Vispārējo latviešu Dziesmu svētku dziesmas”. Atk.	Romantiska drāma.
15.00 „Dziesmas celš. Vispārējo latviešu Dziesmu svētku dziesmas”. Atk.	14.45 „Izmeklē Helēna Dorna. Nedaudz briūbās”.
15.20 „Dievkalpojums Rīgas Sv. Alberta Romas katoļu baznīcā”.	Detektīvfilma.
15.30 „Serifs 4”. Detektīvseriāls.	16.45 „Te nu vīna ir”.
21.15 „Britu vēsturisko ēku un dārzu noslēpumi”.	Romantiska komēdija.
21.15 „Salidojums”.	18.45 „Smagi iemīlēties”.
23.00 „Mīsdomeiās slēpkavības 18”. Detektīvseriāls.	21.00 „Pirmais randīns 9”.
0.35 „Sporta studija. Aizkulīses”. Dok.	Realitātes šovs.
1.35 „Kultūradeva”. Dok.	22.05 „Nozieguma māksla 6”.
2.35 „Izzipas impulss”. Dok.	Serials.
3.35 „Acūciecīeks”. Dok.	0.05 „Elijafidlaejgādis”.
3.50 „Vides fakti”. Dok.	Komēdija.
4.20 „Koncerts Zaku salas studijā”. Dok.	1.55 „Sekss un liepilsēta”.
14.25 „Kepa uz sirdi”. Dok.	Romantiska komēdija.
14.55 „Daudz laimes, jubilār!” Dok.	0.00 „Latgolys susāvītis”.
15.45 „Ērgelniecees Ivetas Apkalnas solokoncerts Rīgas Domā”.	11.15 „Pielaito profesiju!” Izkl. raid.
17.00 „Kultūradeva”.	11.50 „Kas to būtu domājis?” Izkl. raid.
18.00 „Dienas ziņas”.	13.55 „Jautājums trim pauzdēm”. Izkl. raid.
18.25 „Mērnieku laiki”.	14.05 „Vella kalpi”. Piedz. komēdija.
Drāma.	16.00 „Baīga vasara”.
20.00 „Panorama”.	20.14 „De facto”.
21.05 „Podnieks par Podnieku. Laika liecīrieks”. Dok. filma.	23.15 „Vecaks par simts gadījumiem”. Dok. filma.
23.30 „3. Lielais koncerts, Aizskatuvē”. Dok. filma.	1.20 „Daudz laimes, jubilār!” Dok.
0.20 „Latvijas sirdsdziesma”.	1.20 „TV 3”.
1.20 „Daudz laimes, jubilār!” Dok.	2.10 „TV 3 – 60. Zelta arhīvs”.
2.55 „Pasaules panorāma”.	2.55 „Pasaules panorāma”.
Raidījums par ārpakalnu.	Raidījums par ārpakalnu.
3.25 „Ārpakalnieks”. Atk.	3.25 „Ārpakalnieks”. Atk.
3.40 „Kultūradeva”. Atk.	3.40 „Kultūradeva”. Atk.
4.40 „Nacionālās dārgumi. 100 g kultūras”. Dok.	4.40 „Nacionālās dārgumi. 100 g kultūras”. Dok.

13.novembri plkst. 18.00 lekciju cikls “Dzīvesziņas stundas” kopā ar psiholoģi Zinaidu Loginu. Ziņojums – viena lekcija 2.eiro.

11.novembri Lāčpēša diena, pie Naudaskalna tautas nama latvju zīmes ikviens tiek aicināts nolikt svečīti, tādējādi godinot un pieninot Latvijas Neatkarības cīņu dalībniekus.

Bērzpili

11.novembri plkst. 14.20 Bērzpils pagasta centrā Lāčplēša atceres dienas pasākums. Svečišu un ziedu nolikšana pie pieminekļa “Brīvības cīņu karavīriem un Lāčplēša kara ordīna kavalieriem”.

15.novembri plkst. 19.00 sporta angātā valsts svētkiem velts koncerts “Lāčplēši ar bērzpili sirdi”. Koncertā piedalīs Bērzpils saietu nama pašdarbinieku kolektīvi. Pasākumā ieeja bezmaksas. **Plkst. 22.00** “SANAKSMKOPA 3”. *Dzīvēs. Ar dejas, konkursi, par jauntru vākariu rūpēties “REZERVĒTS”. Ar skaistām latviesu dziesmām priečēs “VILCHA”. Ieejas maksas – 7 eiro. Gaidījumu rezervācija pa tālr. 22381866 – Vilcha, 26518493 – heta.*

Briežuciemā

9.novembri plkst. 19.00 tautas namā Mārtiņdienas pasākums „Jo labāk!, jo labāk!”. Pasākumā piedalās Briežuciema aktieri un dejotāji. Silmalas pagasta sievīšu deju kolektīvs “I-Deja” un Balvu novada dramatiskie kolektīvi. **Plkst. 21.00** rudenīgi krāšņa un lustīga ballīte kopā ar Mārtiņu un DJ X. Ieejas maksas – 3 eiro.

13.novembri plkst. 10.00 rokdarbu darbīnā “Atspole” sveču dekupēšanas meistardarbība kopā ar Lazdulejas rokdarbiecēm. Dalības maksas – ziedojums par materiāliem.

16.novembri plkst. 15.00 tautas namā pasākumā gaidītā Briežuciema akteri un dejotāji. Silmalas pagasta sievīšu deju kolektīvs “I-Deja” un Balvu novada dramatiskie kolektīvi. Keiši un DJ X. Ieejas maksas – 3 eiro.

9.novembri plkst. 19.00 tautas namā Mārtiņdienas pasākums „Jo labāk!, jo labāk!”. Pasākumā piedalās Briežuciema akteri un dejotāji. Silmalas pagasta sievīšu deju kolektīvs “I-Deja” un Balvu novada dramatiskie kolektīvi. **Plkst. 21.00** rudenīgi krāšņa un lustīga ballīte kopā ar Mārtiņu un DJ X. Ieejas maksas – 3 eiro.

18.novembri Balvu Kultūras un atpūtas centrā Latvijas Republikas proklamēšanas 106.gadadiena svinīgais sākumojums. **Plkst. 16.00** Balvu novada domes Atzinības rakstu pasniegšana. **Plkst. 18.00** svētku koncerts kopā ar Ati Auzānu un Elizabeti Zagorskai.

22.novembri plkst. 20.00 Balvu Kultūras un atpūtas centrā. *Īpašu atmosfēru radīs improvizācijas teatra apviensības "Gandrizi draugi" improvizatori. Ballē spēles grupa "Mākon-stumejī" un dejas ar DJ Mairix.* Dalības maksas – 30 eiro/ personai. Pieteikšanās (obligāta) līdz 12.novembrim, aizpildot anketu: ej.uz/ballebalvos2024.

11.novembri plkst. 16.00 Baltinavas pagasta iestādes Balvu novada uzņēmēju balle “Bīznesa zvaigžņu naktis”.

22.novembri plkst. 20.00 Baltinavas pagasta un iestātas centrā. *Īpašu atmosfēru radīs improvizācijas teatra apviensības "Gandrizi draugi" improvizatori. Ballē spēles grupa "Mākon-stumejī" un dejas ar DJ Mairix.* Dalības maksas – 30 eiro/ personai. Aijas Keišas austu plēcu lakanu izstādē “Ar siltu lakanu ap pleciem...” Pieejama apmeklētājiem darba dienās no plkst. 10.00 līdz 15.00. *Lakanus iespājams iegūdaties.*

16.novembri plkst. 19.00 kultūras namā valsts svētku pasākums “Balts liecējs, balti padabeži...”. *Pasākuma laikā aicināma iedzīvotājus piedalīties Lāčplēša dienai velītājā lāpu gājiens. Pulcēšanās gājiens namā pie Baltinavas KN. Maršuts: Baltinavas pagasta pārvalde – Gubas kapi – Baltinavas vēsturiskais centrs.*

No 8. līdz 30.novembrim Baltinavas KN mazajā zālē Aijas Keišas austu plēcu lakanu izstādē “Ar siltu lakanu ap pleciem...” Pieejama apmeklētājiem darba dienās no plkst. 10.00 līdz 15.00. *Lakanus iespājams iegūdaties.*

16.novembri plkst. 19.00 kultūras namā valsts svētku pasākums “Balts liecējs, balti padabeži...”. *Pasākuma laikā aicināma iedzīvotājus piedalīties Lāčplēša dienai velītājā lāpu gājiens. Pulcēšanās gājiens namā pie Baltinavas KN. Maršuts: Baltinavas pagasta pārvalde – Gubas kapi – Baltinavas vēsturiskais centrs.*

18.novembri plkst. 14.00 tautas namā filmā “Zeme, kas dzied”. Ieejas maksas – 2 eiro (pašdarbības kolektīvu dalībniekiem ieeja briva).

Kubulos

9.novembri plkst. 19.00 kultūras namā Aivara Bankus komēdija Dekteru amatierētātra izpildījumā “Barona Bundula atsa grizšona”. Ieejas maksas – 5 eiro, pasākuma dienā – 7 eiro (blījetes iepriekšpārdošanā pā tālr. 27612617).

9.novembri plkst. 14.00 tautas namā pēcpusdiena senioriem “Prieks satikties”. Jūs iepriecinās Dekteru amatierētātri ar izrādi “Barona Bundula atsa grizšona”.

12., 19. un 26.novembri plkst. 18.00 Baltinavas pagasta ārpakalnu godīnāšana, *Pateicības Baltinavas kapu vecākajiem. № plkst. 21.00 līdz 23.00* balle kopā ar Projekts M”. **№ plkst. 23.00 līdz 3.00** diskotēka un karaoke (DJ ANDY BASSLAND no Prelijem). Baltē/diskotēkā ieejas maksas – 4 eiro. Baltinavas pašdarbības kolektīvu dalībniekiem ziedojums – 2 eiro (jauktā kora dalībniekiem un jubilāriem – bezmaksas).

12., 19. un 26.novembri plkst. 18.00 Baltinavas pagasta ārpakalnu godīnāšana, *Pateicības Baltinavas kapu vecākajiem. № plkst. 21.00 līdz 23.00* balle kopā ar Projekts M”. **№ plkst. 23.00 līdz 3.00** diskotēka un karaoke (DJ ANDY BASSLAND no Prelijem). Baltē/diskotēkā ieejas maksas – 4 eiro. Baltinavas pašdarbības kolektīvu dalībniekiem ziedojums – 2 eiro (jauktā kora dalībniekiem un jubilāriem – bezmaksas).

12., 19. un 26.novembri plkst. 18.00 Baltinavas pagasta ārpakalnu godīnāšana, *Pateicības Baltinavas kapu vecākajiem. № plkst. 21.00 līdz 23.00* balle kopā ar Projekts M”. **№ plkst. 23.00 līdz 3.00** diskotēka un karaoke (DJ ANDY BASSLAND no Prelijem). Baltē/diskotēkā ieejas maksas – 4 eiro. Baltinavas pašdarbības kolektīvu dalībniekiem ziedojums – 2 eiro (jauktā kora dalībniekiem un jubilāriem – bezmaksas).

12., 19. un 26.novembri plkst. 18.00 Baltinavas pagasta ārpakalnu godīnāšana, *Pateicības Baltinavas kapu vecākajiem. № plkst. 21.00 līdz 23.00* balle kopā ar Projekts M”. **№ plkst. 23.00 līdz 3.00** diskotēka un karaoke (DJ ANDY BASSLAND no Prelijem). Baltē/diskotēkā ieejas maksas – 4 eiro. Baltinavas pašdarbības kolektīvu dalībniekiem ziedojums – 2 eiro (jauktā kora dalībniekiem un jubilāriem – bezmaksas).

12., 19. un 26.novembri plkst. 18.00 Baltinavas pagasta ārpakalnu godīnāšana, *Pateicības Baltinavas kapu vecākajiem. № plkst. 21.00 līdz 23.00* balle kopā ar Projekts M”. **№ plkst. 23.00 līdz 3.00** diskotēka un karaoke (DJ ANDY BASSLAND no Prelijem). Baltē/diskotēkā ieejas maksas – 4 eiro. Baltinavas pašdarbības kolektīvu dalībniekiem ziedojums – 2 eiro (jauktā kora dalībniekiem un jubilāriem – bezmaksas).

12., 19. un 26.novembri plkst.

Pirmdiena, 11.novembris

Vārdadienu svīn: Nellijs,
Ojārs, Rainers

LTV 1	TV3 Life	TV 3	TV24	LTV 1
5.20 "Nacionālie dārgumi"	15.50 "Labakais no <i>Euronext</i> ". Atk. <i>Dēmote Welt Zurnāls</i> .	1.5 "Viešejais cīplanētētis 2". Seriāls.	23.00 "Svarīgais trīs minūtēs". Atk.	3.15 "Zloni studijā 5". Satunu Mežaparkā. Atk.
6.00 "Latvijas valsts himna".	16.20 "Salas – savvajlas laboratorias". Dok. filmu cikls.	5.00 "Latvijas sirdsdziesma".	23.03 "Preses klubs". Atk.	4.20 "Grāmatu kods".
6.02 "Vides fakti". Atk.	17.10 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Garnival Youth</i> . Atk.	5.00 "Vijas melo labāk". Seriāls.	0.30 "Svarīgas trīs minūtēs". Atk.	17.00 "Soli priekšā".
6.30 "Rita <i>Panorāma</i> ".	17.24 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Cosmos</i> . Atk.	5.30 "Ticīgo uzzars balss". Kristīgā programma.	0.33 "Aktuālais par karabību Ukrainā". Atk.	17.30 "Aktualitātes".
9.00 "Lācplēša dienai veltīts ekuņķuks dievkalpojums Rīgas Doma baznīca".	17.37 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Tautinieši</i> . Atk.	6.00 "30 minūtēs virtuve kopā ar Dženīniju Oliveru".	1.30 "Radio Sīvoda: par svarīgo Krieviju un pasaule". Atk.	18.00 "Saimnieks. Zeme. Vaists".
10.00 "Paspēt izglābt". Dok. filma par Valsīs ugunsdzēsības un glābšanas dienestā 100 gadu vēsturi.	17.51 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Instrumēnti</i> . Atk.	6.30 "Slavenības randīņa". Realitātēs šovs.	1.30 "Radio Sīvoda: par svarīgo Krieviju un pasaule". Atk.	6.30 "Animācijas seriāls".
11.05 "Lācplēšis". Z.Liepiņa un M.Zālītes rokopera.	18.05 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Ivars Busulis</i> . Atk.	7.25 "Neuzticība". Seriāls.	1.30 "Radio Sīvoda: par svarīgo Krieviju un pasaule". Atk.	9.00 "Bardaks bēniņos 7". Raidījums bēriņiem. Atk.
13.05 "Kāja vasara". Vēsturiska drāma.	18.46 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Musīg</i> . Atk.	8.20 "Mani remonta noteikumi". Realitātēs šovs.	1.30 "Radio Sīvoda: par svarīgo Krieviju un pasaule". Atk.	6.30 "Animācijas seriāls".
14.55 "Krūstpunkta".	19.00 "Sovakar. LSM+ zīnas".	9.35 "UgunsGrēks 4". Seriāls.	1.30 "Radio Sīvoda: par svarīgo Krieviju un pasaule". Atk.	9.00 "Bardaks bēniņos 7". Raidījums bēriņiem. Atk.
15.50 "Astonas zvaigznes". Dok. filma.	19.30 "Dod. Dievīpi! Koncerts".	10.00 "Iegut visu". Seriāls.	1.30 "Aktuālais par karabību Ukrainā". Atk.	9.50 "Karstens un Petra. Atlantīdas noslēpums".
19.00 "Par Daugavu sakaučties". Lācplēša diena, Svēciņu sienas". Tiešraide.	19.32 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Astro Acoustic</i> . Grupas koncerts. Atk.	13.00 "Māris jaunais es 2". Pārvērtību raidījums. Gimenes filma.	2.33 "Preses klubs". Atk.	5.03 "Aktuālais par karabību Ukrainā". Atk.
20.00 "Panoramā".	19.50 "Lācplēša diena, Svēciņu sienas". Tiešraide.	17.00 "Aladža". Seriāls.	4.00 "Uz līnijas". Atk.	11.15 "Kepa uz sirds".
20.50 "Lācplēša diena, Svēciņu sienas". Tiešraide.	20.00 "Labākais no <i>Euronext</i> ". Atk.	19.00 "Doktors Hauss 7". Seriāls.	4.30 "Zīnu Top". Atk.	11.45 "Cēpis". Satīniskā drāma.
21.15 "Par Daugavu sakaučties". Lācplēša diena, Svēciņu sienas". Tiešraide.	2.30 "Neatklāja Sēlia". Atk.	21.00 "Noker mani, ja vari". Biogrāfiska detektīvfilma.	5.00 "Skrats no Ventspils". Informācijas raidījums.	13.20 "LTV – 60. Zelta arhīvs. Pits Andersons".
22.00 "Par Daugavu sakaučties". Lācplēša diena, Svēciņu sienas". Tiešraide.	3.30 "Kulturdēva". Atk.	22.35 "Melnais saraksts". Seriāls.	5.00 "Kāpēc?". Atk.	10.20 "Haads kārtējenes. Katrei". Atk.
22.45 "Nakts zīnas".	4.30 "Province". Atk.	23.05 "Manas tautas likteņdzīse". Seriāls.	6.00 "Trīs kvadrātā 2".	11.15 "Dzīmīla rādi. Rājewi".
23.00 "Strelīnieku zvaigznājs".	5.00 "Animācijas seriāli".	23.55 "Tiesu medīke 4". Seriāls.	7.00 "Zīnkārīgais Čiekurs cīmīs pie Sofi".	12.15 "Nojēr mani, ja vari". Biogrāfiska detektīvfilma.
23.50 "Mārcis Aužiņš. programmas <i>Viens</i> ".	5.20 "Tautas klubs". Atk.	19.00 "Doktors Hauss 7". Seriāls.	8.00 "Kāpēc?". Atk.	10.20 "Haads kārtējenes. Katrei". Atk.
0.35 "Daudz laimes, jubilār!".	6.25 "900 sekundes".	21.00 "Doktors Hauss 7". Seriāls.	9.00 "Uz līnijas". Atk.	23.30 "Uz līnijas". Atk.
1.15 "Latvijas sirdsdziesma".	8.45 "Viltvārdis ģimenē 2".	22.35 "Melnais saraksts". Seriāls.	9.00 "Skats no Ventspils".	24.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minutes". Atk.
1.15 "Latvijas sirdsdziesma".	Dok. filma.	23.00 "Dzīmīla rādi. Rājewi".	9.15 "Reģionālās televīzijas plēdāvā".	22.30 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rājemu".
2.15 "Vides fakti". Atk.	23.50 "Mārcis Aužiņš. programmas <i>Viens</i> ".	23.20 "Dumpis". Seriāls.	10.00 "Pārējais". Atk.	21.00 "Latvijas labums". Atk.
2.45 "Teklausies Dvēselu putenī!".	10.00 "Ralgis gatavo".	23.20 "Dumpis". Seriāls.	11.00 "Dzīmīla rādi. Rājewi".	22.00 "Dzīvīte".
3.00 "Dziesmas ceļš. Vispārējo latviešu dziesmu svētku dziesmas". Atk.	11.00 "Kulinārības raidījums".	23.30 "Osokini. Trīsdesmit pirkstu mūzikas enerģija". Dok. filma.	12.00 "Rita ūdens mīlestīja. Lidz muža galam".	20.00 "Nacionālo interešu klubs".
3.05 "Kas notiek Latvijā?" Atk.	11.30 "Mani virtutes noslēpumi 6". Realitātes seriāls.	16.10 "Salas – savvajlas laboratorijas". Dok. filma.	13.10 "Rozamunde Pičere. Brokkastis pie Teas".	19.00 "Rozamunde Pičere. Brokkastis pie Teas".
4.30 "De facto". Atk.	13.35 "Jautājums trim paudzēm". IzKL raidījums.	17.00 "Skats no Ventspils".	14.10 "Dr. Apinis".	4.00 "Zīnu Top". Atk.
LTV 7	13.40 "Izdzīvotāji 41".	17.15 "Reģionālās televīzijas plēdāvā".	15.00 "Dr. Apinis".	4.30 "Zīnu Top". Atk.
5.05 "Zemes stāsti".	14.40 "Realitātes ūdens mīlestīja". Dok. filma.	18.15 "Spīriņš septiņos".	15.30 "Mēža stāsti".	5.00 "Dr. Apinis". Atk.
6.00 "Latvijas valsts himna".	15.00 "Uz līnijas".	19.00 "ReTV zīnas devīpos".	16.00 "Pārējais". Atk.	11.05 "Mēža stāsti".
6.03 "Vienības formāls <i>Deutsche Welle žurnāls</i> ".	15.35 "Zemkopības ministrijas konkursa <i>Sējējs 2024</i> laureātu godināšanas ceremonija".	21.30 "Zemkopības ministrijas konkursa <i>Sējējs 2024</i> laureātu godināšanas ceremonija".	17.30 "Zīnkārīgais Čiekurs cīmīs pie Sofi".	8.00 "Mēža stāsti".
6.30 "Rita <i>Panorāma</i> ".	16.00 "Māris jaunais es 2".	22.40 "Latvijas sirdsdziesma". Atk.	18.30 "Zīnkārīgais Čiekurs cīmīs pie Sofi".	8.30 "Mēža stāsti".
9.00 "Sporta studija. Aizkulises".	16.30 "Sporta studija". Atk.	17.30 "Latvijas sirdsdziesma".	19.30 "Latvijas sirdsdziesma".	9.00 "Mēža stāsti".
10.00 "Daudz laimes, jubilār!".	17.00 "Sākumā".	18.30 "Latvijas sirdsdziesma".	20.00 "Latvijas sirdsdziesma".	9.30 "Mēža stāsti".
10.35 "Tas notika Rīgā". Seriāls.	17.30 "Sākumā".	19.00 "Latvijas sirdsdziesma".	21.00 "Latvijas sirdsdziesma".	10.00 "Mēža stāsti".
11.30 "Personība. 100g".	18.00 "TV3 zīnas išsūmā".	20.00 "Latvijas sirdsdziesma".	22.00 "Latvijas sirdsdziesma".	10.30 "Mēža stāsti".
12.50 "Kulturas". Atk.	18.10 "Setu godījāt? 4".	20.30 "TV3 zīpas sestdienā".	22.30 "Latvijas sirdsdziesma".	11.00 "Mēža stāsti".
13.50 "Eiropas meistarsacīku attases spēle basketbolā".	18.30 "Kulinārības raidījums".	20.30 "Latvijas uzņēmējs – no idejas līdz pamāku".	23.00 "Latvijas sirdsdziesma".	11.30 "Mēža stāsti".
13.50 "Sārgi 2". Dok. seriāls.	20.00 "TV3 zīpas".	21.00 "Svāngais trīs minūtēs".	23.30 "Latvijas sirdsdziesma".	12.00 "Mēža stāsti".
14.35 "Sārgi 2". Dok. seriāls.	20.45 "Dēspunkta".	21.00 "Svāngais trīs minūtēs".	24.00 "G1Džo. Cūskac".	12.30 "Mēža stāsti".
15.00 "Sārgi 2". Dok. seriāls.	21.45 "Edenkartē – randīnpī".	21.00 "Svāngais trīs minūtēs".	24.45 "Cītādi latviskais". Atk.	13.00 "Mēža stāsti".
15.05 "Sārgi 2". Dok. seriāls.	22.50 "Marselās policisti".	22.00 "Svāngais trīs minūtēs".	25.00 "Gaidām ciemus!".	13.30 "Mēža stāsti".
15.05 "Sārgi 2". Dok. seriāls.	22.03 "Kārtības rullis".	22.30 "Svāngais trīs minūtēs".	25.30 "Gaidām ciemus!".	14.00 "Gaidām ciemus!".
15.05 "Sārgi 2". Dok. seriāls.	22.30 "Streips pārlūko pasau-	22.30 "Streips pārlūko pasau-	25.30 "Gaidām ciemus!".	14.30 "Svāngais trīs minūtēs".

LTV 1	TV3 Life	TV 3	TV24	RigaTV24	LTV 1
5.00 "Latvijas sirdsdziesma".	12.45 "Acuļecinieks". Atk.	0.55 "Kas meitenē zen brunētā". Romantiska komēdija.	22.05 "Pārējais". Atk.	3.15 "Zloni studijā 5". Satunu Mežaparkā. Atk.	3.15 "Nedēļa. P.S." Atk.
13.05 "Sporta studija".	13.05 "Aizkultīses". Atk.	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	22.10 "Latvijas labums". Atk.	4.20 "UgunsGrēks 4". Seriāls.	16.30 "Grāmatu kods".
14.05 "Kulturdēva". Atk.	14.05 "Devīndesmitie". Atk.	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	22.20 "Dzīvīte".	17.00 "Soli priekšā".	17.00 "Soli priekšā".
15.05 "Pa straumei 5". Atk.	15.05 "Rīga". Atk.	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	22.30 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rājemu".	18.00 "Saimnieks. Zeme. Vaists".	18.00 "Saimnieks. Zeme. Vaists".
16.05 "Kulturdēva". Atk.	16.05 "Devīndesmitie". Atk.	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	22.40 "Latvijas sirdsdziesma".	19.00 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rājemu".	19.00 "Par karu Ukrainā kopā ar Igoru Rājemu".
17.10 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Garnival Youth</i> . Atk.	17.37 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>No ziedojuma līdz</i> smaidam. <i>Engeli pār Latviju</i> . Atk.	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	22.50 "Drošs un vēl drošāks".	20.00 "Saimnieks. Zeme. Vaists".	20.00 "Saimnieks. Zeme. Vaists".
17.37 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Tautinieši</i> . Atk.	17.45 "No ziedojuma līdz	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	22.50 "Drošs un vēl drošāks".	21.00 "Latvijas labums". Atk.	21.00 "Latvijas labums". Atk.
18.05 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Ivars Busulis</i> . Atk.	18.00 "Latvijas sirdsdziesma".	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	23.00 "Latvijas sirdsdziesma".	22.00 "Dzīvīte".	22.00 "Dzīvīte".
18.46 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Musīg</i> . Atk.	18.30 "Latvijas sirdsdziesma".	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	23.30 "Latvijas sirdsdziesma".	23.00 "Latvijas sirdsdziesma".	23.00 "Latvijas sirdsdziesma".
19.00 "Ieklausies Dvēselu putenī". <i>Astro 'n' out</i> albumā".	19.00 "Latvijas sirdsdziesma".	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	23.30 "Latvijas sirdsdziesma".	24.00 "Latvijas sirdsdziesma".	24.00 "Latvijas sirdsdziesma".
19.30 "Dod. Dievīpi! Koncerts".	19.30 "Latvijas sirdsdziesma".	3.15 "Neveiksmītie mīlestība". Romantiska komēdija.	24.00 "Latvijas sirdsdz		

6.

Piektdiena, 15.novembris

Vārdadienu svīn: Leopolds, Unda, Undīne

Otrdiena, 12.novembris

Vārdadienu svīn: Kaija, Kornēlīja

3.

LTV 1	17.10 "Globalizācijā un mēs". <i>Deutsche Welle žurnāls</i> . 5.00 "Kultūrdeva". Atk. 6.00 "Latvijas valsts himna". 6.02 "Ceturtā studija". Atk. 6.30 "Rita Panorāma". 8.35 "Likteņa līdumnieki Zem Marsa debesim". Seriāls. 9.30 "Solijums 2". Seriāls. 10.30 "Tavās rokās 2". Seriāls. 11.30 "Kultūrdeva". Atk. 12.35 "Lieļās patiesības". 13.05 "Valoda dzivo, ja Tu tajā runā. Tu runā?" 13.10 "Ieklausies Dvēselju puteni". "Tautumeita". Atk. 13.25 "Kas notiek Latvijā?" Atk. 14.50 "Šodienas jautājums". Atk. 15.10 "Krustpunktā". 16.05 "Solijums 2". Seriāls. 17.05 "Likteņa līdumnieki. Zem Marsa debesim". Seriāls. 18.00 "Dienas zīnas". 18.55 "Gudrs, vēl gudrāks". 2.15 "Turpinājums. Mūsu bāsis". Latvijas Republikas Saeimas simtgades koncerts. Atk. 3.50 "Dziesmas ceļš. Vispārejo latviešu Dziesmu svētku dziesmu dziesmas". Atk. 4.00 "Province". Atk. 4.30 "Ielas garumā". Atk.	6.00 "30 minūtes vītvie ar Dzejmiju Oliveru". Kulinārijas raidījums. 6.30 "Slavenības rāndinā 8". 8.10 "Ražots Reks 8". 8.20 "Neuzticība". Seriāls. 19.00 "Šovakar. LSM+ zīpas". 19.30 "Dzīve busīja 2". Dok. seriāls. 20.25 "Policijas iecirknis 31". Detektīvseriāls. 21.20 "Šerifs 4". Detektīvseriāls. 21.20 "Latvijas valsts himna". 6.00 "Kepa uz sirds". Atk. 6.30 "Rita Panorāma". 8.35 "Milas viesulis 19". Seriāls. 9.30 "Solijums 2". Seriāls. 10.30 "Tavās rokās 2". Seriāls. 11.30 "Pasaka par Leiputriju". Pasaku filma. 12.30 "Alise Brinumzemē". Psiholoģiskā drāma. 0.55 "Sazvērestība armijas bāzē". Seriāls. 1.55 "Pasaules kausa izcīņa biatlonā. Stafete vīrišiem". Atk. 3.20 "Pasaules kausa izcīņa biatlonā. Iezīšana vīrišiem". Atk. 4.00 "Pie stūres. Deutsche Welle žurnāls". 4.30 "Kultūrdeva". Atk.	23.00 "Svarīgais trīs minūtēs". Atk. 23.03 "Preses klubus". Atk. 0.30 "Saimnieks. Zeme". 0.30 "Valsts". Atk. 1.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk. 1.33 "Nedēļa. P.S." Atk. 2.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk. 2.33 "Preses klubus". Atk. 4.00 "Uz līnijas". Atk. 5.00 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk. 5.03 "Aktuālais par karadar- bibu Ukrainā". Atk.
ReTV	5.05 "Antarktidas vilinājums". Dok. filma. 6.00 "Latvijas valsts himna". 6.02 "Kepa uz sirds". Atk. 6.30 "Rita Panorāma". 8.35 "Likteņa līdumnieki Zem Marsa debesim". Seriāls. 9.30 "Solijums 2". Seriāls. 10.30 "Tavās rokās 2". Seriāls. 11.30 "Pasaka par Leiputriju". Pasaku filma. 12.30 "Alise Brinumzemē". Gimenes filma. 14.00 "Dzīve brīvdienā 10". Televīkala skatlogs". 15.10 "Aladža". Seriāls. 16.05 "Viņas melo labāk". Seriāls. 17.10 "Milas viesulis 19". Seriāls. 18.00 "Dienas zīnas". 18.56 "Ceturtā studija". 19.30 "Province". 20.00 "Panorāma". 20.37 "Sodiennes jaunājums". 21.30 "1:1. Aktuāla intervija". 22.00 "Skrejienš ellē. Glābēji Ukrainā". Dok. filma. 23.10 "Edienkartē – randīņš". Iepazīšanas šōvs. 0.10 "Vēstnieka meita". Seriāls. 2.00 "Aladža". Seriāls. 4.00 "Viņas melo labāk". Seriāls. 5.03 "Aktuālais par karadar- bibu Ukrainā". Atk.	7."Realitātes šōvs, UgunsGrēks 4". Seriāls. 12.00 "Iegūt visu". Seriāls. 13.00 "Dzīves krustcelēs 4". Dok. seriāls. 20.25 "Policijas iecirknis 31". Detektīvseriāls. 21.20 "Šerifs 4". Detektīvseriāls. 22.20 "Melnais saraksts". Seriāls. 23.05 "Salidojums". Psihologisks trilleris. 23.50 "Midsumeras slepkavības 18". Detektīvseriāls. 19.00 "Doktors Hauss 7". Seriāls. 21.00 "Milastāsts zem olivokā". Romantiska komēdija. 21.00 "Dzīves medīje 4". Seriāls. 21.00 "Dzīve busīja 2". Seriāls. 10.30 "Pasaka par Leiputriju". Pasaku filma. 12.30 "Alise Brinumzemē". Gimenes filma. 14.00 "Dzīve brīvdienā 10". Televīkala skatlogs". 15.10 "Aladža". Seriāls. 16.05 "Viņas melo labāk". Seriāls. 17.10 "Milas viesulis 19". Seriāls. 18.00 "Dienas zīnas". 18.56 "Ceturtā studija". 19.30 "Province". 20.00 "Panorāma". 20.37 "Sodiennes jaunājums". 21.30 "1:1. Aktuāla intervija". 22.00 "Skrejienš ellē. Glābēji Ukrainā". Dok. filma. 23.10 "Edienkartē – randīņš". Iepazīšanas šōvs. 0.10 "Vēstnieka meita". Seriāls. 2.00 "Aladža". Seriāls. 4.00 "Viņas melo labāk". Seriāls. 5.03 "Aktuālais par karadar- bibu Ukrainā". Atk.	7."Realitātes šōvs, UgunsGrēks 4". Seriāls. 12.00 "Iegūt visu". Seriāls. 13.00 "Dzīves krustcelēs 4". Dok. seriāls. 20.25 "Policijas iecirknis 31". Detektīvseriāls. 21.20 "Šerifs 4". Detektīvseriāls. 22.20 "Melnais saraksts". Seriāls. 23.05 "Salidojums". Psihologisks trilleris. 23.50 "Midsumeras slepkavības 18". Detektīvseriāls. 19.00 "Doktors Hauss 7". Seriāls. 21.00 "Milastāsts zem olivokā". Romantiska komēdija. 21.00 "Dzīves medīje 4". Seriāls. 21.00 "Dzīve busīja 2". Seriāls. 10.30 "Pasaka par Leiputriju". Pasaku filma. 12.30 "Alise Brinumzemē". Gimenes filma. 14.00 "Dzīve brīvdienā 10". Televīkala skatlogs". 15.10 "Aladža". Seriāls. 16.05 "Viņas melo labāk". Seriāls. 17.10 "Milas viesulis 19". Seriāls. 18.00 "Dienas zīnas". 18.56 "Ceturtā studija". 19.30 "Province". 20.00 "Panorāma". 20.37 "Sodiennes jaunājums". 21.30 "1:1. Aktuāla intervija". 22.00 "Skrejienš ellē. Glābēji Ukrainā". Dok. filma. 23.10 "Edienkartē – randīņš". Iepazīšanas šōvs. 0.10 "Vēstnieka meita". Seriāls. 2.00 "Aladža". Seriāls. 4.00 "Viņas melo labāk". Seriāls. 5.03 "Aktuālais par karadar- bibu Ukrainā". Atk.
TV 3	5.00 "ReTV zīpas". Atk. 5.30 "Streips pārlūko pasauli trīs minūtēs". Atk. 5.03 "Aktuālais par karadar- bibu Ukrainā". Atk.	5.00 "Animācijas seriāli". 6.00 "Tautas kalps 3". Seriāls. 6.05 "Rita Panorāma". 6.25 "90 sekundes". 6.45 "Kandisa Renāra 7". Seriāls. 6.55 "Rīdiņa pierder mums". 7.30 "Zīnu Top". Atk. 8.00 "Viņas melo labāk". Seriāls. 8.30 "Svarīgais trīs minūtēs". Atk.	6.00 "Svarīgais trīs minūtēs

Trešdiena, 13.novembris

Vārdadienu svīn: Eižens,
Jevgēnijs, Jevgēnijs

LTV 1	<p>5.10 "1:1. Aktuālā intervija". Atk. 6.00 "Latvijas valsts himna". 6.30 "Rita Panorāma". 8.35 "Milas viesulis 19". Seriāls. 9.30 "Soliņums 2". Seriāls. 10.30 "Tavas rokās 2". Seriāls. 11.25 "Vasaras Dienvidtiroļē". 12.55 "Kaprači". Dok. filma. 13.30 "De facto". Atk. 14.05 "Dzīesmu koks". Latvijas skolu jaunatnes dzīesmu un deju svētku norises. Atk.</p> <p>14.50 "Sodienas jautājums". Atk. 15.10 "Krustpunktā". 16.05 "Soliņums 2". Seriāls. 17.10 "Milas viesulis 19". Seriāls. 18.00 "Dienas ziņas". 18.56 "Ceturta studija". 19.30 "Pasaules panorāma". Rādiķiuns par ārpolitiku.</p>	<p>19.00 "Šokovakar. LSM+ ziņas". 19.30 "Dzīve busīņa". Dok. Kulinārijas raidījums. 20.25 "Pasaules Panorāma". Atk. 21.20 "Ceturta studija". Atk. 21.30 "Nacionālo interešu klubs". Atk.</p> <p>22.15 "Serijs 4". Detektīvseriāls. 23.15 "UEFA spēļu apskats". 23.45 "Inspērijas Lūtis 5". 24.15 "Kaprači". Dok. filma. 25.15 "Sporda studija". Aizkuļusies". 26.15 "UEFA spēļu apskats". 27.15 "Neuzticība". Seriāls. 28.20 "Mani remonta noteikumi". 29.30 "UgungsGreks 4". Seriāls. 30.30 "Latvijas žurnāls". 31.30 "Latvietis". Seriāls.</p>	<p>6.00 "30 minūtes virtuvē kopā ar Dzīemiju Oliveru 2". 6.30 "Slavenības randīņā 8". 6.60 "Realitātes šojs". 7.25 "Neuzticība". Seriāls. 8.20 "Mani remonta noteikumi". 9.30 "UgungsGreks 4". Seriāls. 10.00 "Legūt visu". Seriāls. 10.30 "Tavas rokās 2". Seriāls. 11.30 "LNSO 99. sezonas atklāšanas koncerts". 12.00 "Dzīves krustceļš 4". Dok. 13.00 "Doktors Hauss 7". Seriāls. 14.00 "Doktors Hauss 7". Seriāls. 15.00 "Sodienas jautājums". Atk. 16.00 "Sodienas jautājums". Atk. 17.00 "Aladža". Seriāls. 18.00 "Milas viesulis 19". Seriāls. 19.00 "Dienas ziņas". 20.00 "Pasaules panorāma". Atk.</p> <p>21.00 "Šokējai kupodīti". 22.00 "Romantiska komēdija". 23.00 "Revidents". Atk. 3.00 "ReTV ziņas". Atk. 3.15 "Europa fokusā. Deutsche Welle žurnāls". 3.45 "Latvietis. Paralēla pasaules". Atk. 4.35 "LTV - 60. Zelta arhīvs". Atk.</p>
TV 3	<p>20.00 "Panorāma". 20.37 "Sodienas jautājums". 21.05 "Latvijas Loto izlozes". 21.20 "Kas noteik Latvijā?" 22.45 "Nākts ziņa". 23.00 "Lielas patesības". Atk. 23.30 "De facto". Atk. 0.05 "Kaprači". Dok. filma. 0.35 "Manas tautas dzīesmas". Atk.</p> <p>2.20 "Ceturta studija". Atk. 2.50 "Aculicēcīteks". Atk. 3.05 "Daudz laimes, jubilār!" 3.45 "Province". Atk. 4.45 "Kultūršōks". Atk.</p>	<p>5.00 "Animācijas seriāli". 5.25 "Einšteins". Seriāls. 6.25 "900 sekundes". 8.45 "Kandisa Renuāra 7". Seriāls. 9.55 "Rītdiena piedier mums". 11.10 "Mani virtutes noslēpumi 6". Realitātes šojs. 13.40 "Izdīvotāji 41". 14.40 "Svetais Maiks 2". Seriāls. 15.45 "Spožie prāti 2". Detektīvseriāls. 17.00 "Zilonis studija 5". Sarunu šojs.</p> <p>18.00 "TV3 ziņas išumā". 18.10 "Sētu gaidījat? 4". Kulinārijas raidījums. 19.10 "Bez tabu". 20.00 "TV3 ziņas". 21.10 "Nemilētie. Nolādētie 8". 21.45 "Dēgpunkta 14". 22.50 "Tālzas karalis". Seriāls. 23.35 "Pansija plī". Daudzējiu filma.</p> <p>10.30 "Tas notika Rīga". Seriāls. 11.25 "Personība". 12.00 "100 g kulturas". Atk. 12.45 "Tavas rokās 2". Seriāls. 13.45 "Eiropas meistarascīšu atlases spēle rokasbumā". Atk.</p> <p>15.40 "Deutsche Welle žurnāls". Seriāls. 17.10 "Dzīve busīņa". Dok. serīls. 18.10 "Komišārs Reksis 8". Detektīvseriāls. 19.00 "Šokovakar. LSM+ ziņas". Seriāls.</p> <p>5.00 "Vīnas melo labāk". Seriāls. 5.30 "Ticīgo uzvaras balss". Kristīga programma.</p>	<p>6.00 "30 minūtes virtuvē kopā ar Dzīemiju Oliveru 2". 6.30 "Slavenības randīņā 8". 6.60 "Realitātes šojs". 7.25 "Neuzticība". Seriāls. 8.20 "Mani remonta noteikumi". 9.30 "UgungsGreks 4". Seriāls. 10.00 "Legūt visu". Seriāls. 10.30 "Tavas rokās 2". Seriāls. 11.30 "LNSO 99. sezonas atklāšanas koncerts". 12.00 "Dzīves krustceļš 4". Dok. 13.00 "Doktors Hauss 7". Seriāls. 14.00 "Doktors Hauss 7". Seriāls. 15.00 "Sodienas jautājums". Atk. 16.00 "Sodienas jautājums". Atk. 17.00 "Aladža". Seriāls. 18.00 "Milas viesulis 19". Seriāls. 19.00 "Dienas ziņas". 20.00 "Pasaules panorāma". Atk.</p> <p>21.00 "Šokējai kupodīti". 22.00 "Romantiska komēdija". 23.00 "Revidents". Atk. 3.00 "ReTV ziņas". Atk. 3.15 "Europa fokusā. Deutsche Welle žurnāls". 3.45 "Latvietis. Paralēla pasaules". Atk. 4.35 "LTV - 60. Zelta arhīvs". Atk.</p>
RigaTV24	<p>1.15 "Pasauļes kausa izcīņa Aizkuļusies". 2.05 "Pasauļes kausa izcīņa sievietiem". Atk. 2.30 "Svarīgais trīs minūtēs". 3.05 "Pasauļes kausa izcīņa bītlonā. Masu starts". 3.15 "Pasauļes kausa izcīņa vīriešiem". Atk. 3.45 "Aculīcīteks". Atk. 4.35 "LTV - 60. Zelta arhīvs". Atk.</p>	<p>1.15 "Pasauļes kausa izcīņa bītlonā. Masu starts". 2.05 "Pasauļes kausa izcīņa sievietiem". Atk. 2.30 "Svarīgais trīs minūtēs". 3.05 "Pasauļes kausa izcīņa bītlonā. Ledzīšana vīriešiem". Atk. 3.45 "Latvietis. Paralēla pasaules". Atk. 4.35 "LTV - 60. Zelta arhīvs". Atk.</p>	<p>6.00 "Svarīgais trīs minūtēs". 7.15 "Māksķerē kopā ar Olti!" 7.45 "Svētku kūka 2". 7.75 "Svētku kūka 2". 8.15 "Spried ar Delfi". Atk. 9.00 "Skats no Ventspils". 9.15 "Reģionālās televīzijas piedāvā". 9.45 "Kandisa Renuāra 7". Seriāls. 9.55 "Rītdiena piedier mums". 10.50 "Cēsu novads – izcila vieta dzīvē! 2". 10.75 "Vērtīgi zināt". 11.00 "Mani virtutes noslēpumi 6". Realitātes šojs. 11.30 "Latvijas sirdsdziļums". 12.45 "Lielas virtutes". 13.00 "Māksķerē kopā ar Olti!" 13.30 "Svetku kūka 2". 14.00 "Līdakas un leģendas". 14.30 "Māns milus". 14.40 "Svetais Maiks 2". Seriāls. 15.45 "Spožie prāti 2". 16.00 "Mežaveča emuāri". 16.30 "Cēsu novads – izcila vieta dzīvē! 2". 17.00 "Zilonis studija 5". Sarunu šojs.</p> <p>18.00 "TV3 ziņas išumā". 18.10 "Sētu gaidījat? 4". 18.30 "Latvijas valsts himna". 19.00 "ReTV ziņas septiņos". 19.15 "Autodroms". 19.30 "Delfi". 19.45 "Dēgpunkta 14". 20.25 "Tālzas karalis". Seriāls. 21.10 "Nemilētie. Nolādētie 8". 21.30 "Zīpu Top". 21.45 "Vītvārdis ģimenē 2". 22.40 "Dzīvīte". 22.50 "Tālzas karalis". Seriāls. 23.35 "Pansija plī". 24.15 "Vītvārdis ģimenē 2". 25.15 "Cēsu novads – šeit dzīmst legendas". 26.15 "Svetais Maiks 2". Seriāls. 27.10 "TV spēle". 28.15 "TV spēle". 29.15 "TV spēle". 30.15 "TV spēle". 31.15 "TV spēle". 32.15 "TV spēle". 33.15 "TV spēle". 34.15 "TV spēle". 35.15 "TV spēle". 36.15 "TV spēle". 37.15 "TV spēle". 38.15 "TV spēle". 39.15 "TV spēle". 40.15 "TV spēle". 41.15 "TV spēle". 42.15 "TV spēle". 43.15 "TV spēle". 44.15 "TV spēle". 45.15 "TV spēle". 46.15 "TV spēle". 47.15 "TV spēle". 48.15 "TV spēle". 49.15 "TV spēle". 50.15 "TV spēle". 51.15 "TV spēle". 52.15 "TV spēle". 53.15 "TV spēle". 54.15 "TV spēle". 55.15 "TV spēle". 56.15 "TV spēle". 57.15 "TV spēle". 58.15 "TV spēle". 59.15 "TV spēle". 60.15 "TV spēle". 61.15 "TV spēle". 62.15 "TV spēle". 63.15 "TV spēle". 64.15 "TV spēle". 65.15 "TV spēle". 66.15 "TV spēle". 67.15 "TV spēle". 68.15 "TV spēle". 69.15 "TV spēle". 70.15 "TV spēle". 71.15 "TV spēle". 72.15 "TV spēle". 73.15 "TV spēle". 74.15 "TV spēle". 75.15 "TV spēle". 76.15 "TV spēle". 77.15 "TV spēle". 78.15 "TV spēle". 79.15 "TV spēle". 80.15 "TV spēle". 81.15 "TV spēle". 82.15 "TV spēle". 83.15 "TV spēle". 84.15 "TV spēle". 85.15 "TV spēle". 86.15 "TV spēle". 87.15 "TV spēle". 88.15 "TV spēle". 89.15 "TV spēle". 90.15 "TV spēle". 91.15 "TV spēle". 92.15 "TV spēle". 93.15 "TV spēle". 94.15 "TV spēle". 95.15 "TV spēle". 96.15 "TV spēle". 97.15 "TV spēle". 98.15 "TV spēle". 99.15 "TV spēle". 100.15 "TV spēle". 101.15 "TV spēle". 102.15 "TV spēle". 103.15 "TV spēle". 104.15 "TV spēle". 105.15 "TV spēle". 106.15 "TV spēle". 107.15 "TV spēle". 108.15 "TV spēle". 109.15 "TV spēle". 110.15 "TV spēle". 111.15 "TV spēle". 112.15 "TV spēle". 113.15 "TV spēle". 114.15 "TV spēle". 115.15 "TV spēle". 116.15 "TV spēle". 117.15 "TV spēle". 118.15 "TV spēle". 119.15 "TV spēle". 120.15 "TV spēle". 121.15 "TV spēle". 122.15 "TV spēle". 123.15 "TV spēle". 124.15 "TV spēle". 125.15 "TV spēle". 126.15 "TV spēle". 127.15 "TV spēle". 128.15 "TV spēle". 129.15 "TV spēle". 130.15 "TV spēle". 131.15 "TV spēle". 132.15 "TV spēle". 133.15 "TV spēle". 134.15 "TV spēle". 135.15 "TV spēle". 136.15 "TV spēle". 137.15 "TV spēle". 138.15 "TV spēle". 139.15 "TV spēle". 140.15 "TV spēle". 141.15 "TV spēle". 142.15 "TV spēle". 143.15 "TV spēle". 144.15 "TV spēle". 145.15 "TV spēle". 146.15 "TV spēle". 147.15 "TV spēle". 148.15 "TV spēle". 149.15 "TV spēle". 150.15 "TV spēle". 1</p>

veidolā

“Mediju atbalsta
fonda ieguldījums no
Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem”

MAF
Mediju atbalsta fonds

Intervija

Laimīgi bērni mācās labāk

Ikšķiles Brīvā skolas pirmā direktore Kristīne Liberte, kura pārcēlusies uz dzīvi ārzemēs, šobrīd mācību iestādes vadību uzticējusi ILZEI SĒKLINAI ar 13 gadu pedagoģes pieredzi šajā skolā. Pieredzējusī izglītības darbiniece pārliecināta, ka mācību metodēm, kas pielāgotas katram bērnam individuālajām spējām un vajadzībām, pieder nākotne. Viņa nešaubās, ka skolas uzdevums ir ne tikai attīstīt bērna intelektuālās un fiziskās spējas, bet arī emocionālo inteliģenci, audzinot patstāvīgus, pašprietekamus un emocionāli nobriedušus sabiedrības locekļus.

Izes dzimtā puse ir Alūksnes novada Trapene. Pēc studijām un darba Rīgā pirms 24 gadiem Ilze ar ģimenei pārcēlās uz Ogrī. Savukārt Ikšķiles Brīvajā skolā viņa par skolotāju nostrādāja 13 gadus, nesen klūstot par mācību iestādes vadītāju.

Kā radās Ikšķiles Brīvā skola?

— Tā ir vecāku dibināta skola. Iniciatīvas autore bija Kristīne Liberte. Patiesībā šī skola tapa, pateicoties viņas vecākajam dēlam Leo. Stāsts bija par to, ka bērnudārza burts bija jākrāso konkrētajā krāsā, bet, ja to izkrāsos citā krāsā, audzinātāja būs dusmīga. Tādas lietas vecākiem liek aizdomāties, ka viņi vēlas bērnus mācīt citādāk. Tā kopā sanācā trīs ģimenes, kuras vēlējās savus bērnus mācīt ar citām metodēm. Tājā laikā Drustos aktivī darbojās Ojāra Rodes tautskola “99 balti zirgi”, un sākotnēji bijām šīs skolas struktūrvienība. Vispirms darbojāmies nelielā telpā pie Ikšķiles baznīcas, nākamajā gadā atradāmies Ikšķiles lidostā, bet trešajā pastāvēšanas gadā skola pārcēlās uz bijušo Elkšņu pamatskolu. Šogad esam sākuši jau piecpadsmito mācību gadu. Liela loma skolas uzturēšanā un attīstībā ir bērnu vecākiem. Kad pārņemām šo ēku, tā bija ļoti slīktā stāvoklī. Pagalmā mētājās lūžni un gružu kaudzes, te bija dažādi šķūni un pagrabīņi. Bērni kopā ar vecākiem iekārtoja arī skolas iekštelpas, krāsoja sienas utt. Sākumā apdzīvojām pirmo stāvu, pamazām izremontējām otro stāvu, izveidojot skolu tādu, kāda tā ir šobrīd.

Vai skolā mācās bērni arī no tālākām vietām?

— Pārsvarā mūsu audzēkņi nāk no Ogres apkārtnes, bet ir arī no Salaspils, Mārupes, Skrīveriem un citām vietām. Šobrīd skolā mācās 57 audzēkņi, neskaitot pirmsskolas bērnus, kuru ir aptuveni tikpat daudz. Vecāki mācību iestādes dzīvē līdzdarbojas ļoti aktīvi. Divas reizes gadā rīkojam vecāku talkas. Iepriekšējā notika 28.septembrī, kad vecāki pabeidza dārza darāmos darbus un turpināja skolas labiekārtošanu.

Ar ko Ikšķiles Brīvā skola atšķiras no parastas vispārizglītojošās mācību iestādes?

— Atšķiriba ir veidā, ar ko nonākam līdz mērķim, līdz kuram nonāk arī parastās skolas. Mācīmies tieši to pašu. Īstenojam izglītības standartu, ejot pa citu ceļu, darot lietas praktiski. Mūsu skolas skolotāji, kritiski izvērtējot, kas rakstīts paraugprogrammās, domā un izlej, kas būs labākais bērnam, jo bērns ir visa centrā. Mūsu sauklis ir “Laimīgi bērni mācās labāk”. Viņi ir uzklausīti, saprasti. Nav jau tā, ka pie mums viss notiek krasītādāk. Mēs tāpat lasām, rakstām, rēķinām, bet procesā mēģinām paskatīties uz lietām no citas pusēs. Ja mācīm reizrēķinu, tad mēģinām to darīt citādāk, nekā parasti. Reizi nedēļā mācīmies mežā.

Kā notiek šīs mācību stundas?

— Mežā labi mācīties matemātiku. Piemēram, mācījāmies par laukumu un perimetru. Bērniem katram līdz bija metru gara šķorite. Veidojām četrstūrus apkārt kokiem, mācījāmies, kas ir perimetrs, kā perimetrā iekļaut kādus konkrētus augus, kokus utt. Vai cits piemērs, kā viņi mācīs matemātiku. Pie kokiem pieštiprināti risināmie matemātikas uzdevumi, piemēram, saskaitīt 4 plus 5. Katram ir iedota lapa, kurā jāraksta atbildes. Viņi to dara, nevis sēžot uz vietas, bet katru reizi pieceļoties, aizskrienot līdz kokam ar uzdevumu un pēc tam atgriežoties, lai pierakstītu atbildi. Strādā ne tikai atmiņa, bet arī bērnu ķermenis. Turklat viņiem rodas milzīgs azarts. To pašu varam darīt, sēžot skolas solā. Mērķis sasniegts tas pats, bet te klāt nāk kustības un aizrautība visu izskriet un visu izdarīt. Tā ir spēlešanās ar to, kas pieejams dabā, to klasē nevar izdarīt. Piemēram, dabaszīnības, apgūstot kompasu un debespuses, ar

līdzpaņemto kompasu praktiski skatījāmies, kā tas strādā. Pēc tam ar kompasa palīdzību spēlējām apslēptās mantas meklēšanu. Ir milzum daudz lietu, ko var darīt mežā. Protams, ne visu. Ziemā vienkārši mežā izbaudām ziemas priekus, paņemam līdzi plēvītes, šūcam no kalna, izvārtāmies sniegā. Baudām to, kas pieejams tikai mežā. Bērni ļoti gaida meža dienu. Turklat bērni kļūst pašprietekami, iemācās organizēt brīvo laiku, jo tur ir tikai mežs un nav nekā cita.

Piemēram, nav viedtālrupu vai datoru... Vai skolā tālrupu izmantošana ir aizliegta?

— Viņi paši tos nelieto. Taču tas ir stāsts par ģimeni. Kā uz to lietu skatās ģimenē, tā to dara bērns. Ir tādi, kuriem viedierīces ir ļoti būtiskas, un ir bērni, kam nav. Taču cīniņa par to lietošanu pie mums nav. Viņiem somās, protams, tie ir, jo daudzi bērni uz skolu brauc ar autobusiem, un saziņa viņiem ir vajadzīga.

Skolas mājaslapā rakstīts, ka izmantojat tautas pedagoģiju, holistisko un kopveseluma pieeju. Kā tas izpaužas?

— Ir fiziskā, emocionāla un intelektuāla attīstība. Holistiskā pieeja nozīmē, ka pievēršamies ne tikai intelektuālajai, bet arī fiziskajai un emocionālajai attīstībai. Piemēram, skolā mums ir klusuma stunda. ļoti daudz runājam par emocijām, par savu un otra cilvēka emociju izprāšanu, jo emocionāla inteliģence ir ļoti būtiska. Visu to attīstām kopveselumā.

Vai, strādājot šajā skolā, esat ievērojusi, kā bērni mainās, pateicoties šeit pielietotajām pedagoģijas metodēm?

— Visspilgtāk izmaiņas notiek emocionālajā ziņā. Nav noslēpums, ka dažiem bērniem ar mācībām iet grūti. Katrs no viņiem ir citādāks, ar savu zināšanu apguves tempu. Bija bērns, kuru teksta lasīšana novēda līdz asarām, jo viņš iepriekš tīcis bārts par to, ka neprot lasīt. Viņam radās panika. Tas visspilgtāk pamanāms bērniem, kuri uz mūsu skolu atnāk mācīties otrajā vai trešajā klasē. Savukārt pie mums viņi *atveras*, jo mācīšanā pielietojam principu, ka bērns netiek salīdzināts ne ar vienu citu. Katrs dara tik labi, cik viņš var izdarīt, jo katram spēju latīņu ir atšķirīga. Atzīmes liekam, bet arī analizējam, kas nesanāca, kāpēc nesanāca, ko un kā nākamreiz varētu izdarīt labāk. Bērnu klasēs ir salīdzinoši maz, tādēļ varam pievērsties katram audzēkņam individuālajai izaugsmei. Zinām katram bērnam stiprās un vājās pusēs.

Ir pagājuši 14 gadi kopš skolas pirmsākumiem. Vai sekojat savu audzēkņu turpmākajām gaitām?

— Mūsu pirmsākums izlaidums šobrīd mācās augstskolās. Viņiem veicas ļoti labi. Liela daļa audzēkņu studē ārzemēs. Daļa bērnu pēc sestās klasses dodas mācīties uz Rīgas 1.ģimnāziju, Rīgas 2.ģimnāziju. Viņi ir labi sagatavoti. Pat, ja šie bērni kaut ko nezina līdz galam, viņi ir iemācījušies mācīties, jo zinības apgūst tādēļ, ka viņiem to vajag, nevis tādēļ, ka skolotāja atprasīs vai vecāki to grib. Tāpēc viņi ļoti veiksmīgi startē tālāk. Protams, mūsu skolu meklē arī vecāki, kuru bērniem ir mācīšanās grūtības. Šiem bērniem visu mūžu būs grūtības, un nebūs tā, ka pie mums tas pēkšņi mainīsies. Taču viņi te dara, cik var, un pēc tam turpina izglītoties vietējās vidusskolās. Uzturam kontaktus ar vecākiem, jo dažas ģimenes pie mums vēlāk sūta mācīties arī savus jaunākos bērnus. No viņiem uzzinām, kā klājas mūsu bijušajiem audzēkņiem.

Sadarbojoties ar vecākiem, droši vien esat labi iepazinuši arī bērnu ģimenes?

— Ģimenes pazīstam ļoti labi, jo cieši sadarbojamies. Piemēram, šodien, man steidzoties uz interviju, viena no bērnu mammām pārņema *stafeti* meža dienā, kur bērni palika ēst pusdienas. Zinu, ka uz viņu varu paļauties.

Jūsu skolā valda izteiktī ģimeniska atmosfēra. Vai bērniem ir arī savi pienākumi, tāpat kā ģimene?

— Nav tā, ka viņiem visu piešķiri atnes. Skolēni palīdz arī dārza. Piemēram, svinot Apjumības, viņi no pašu izaudzētā kopā vārīja zupu.

Viens no skolas principiem ir mācīt latviskumu...

— Svinam visus latviešu svētkus. Rudenī tās ir apjumības, Mārtiņdienā vienmēr rīkojam tirdziņu, ievāktō naudīju liekot saimes kopējā kasišē. Mana saime divus gadus veda šo naudu uz Doma laukumu, lai ziedotu akcijā “Dod pieci!”. Katra saime

Skolas direktore. Pieredzējusī pedagoģe Ilze Sēkliņa pārliecināta, ka skolēna interese par mācību priekšmetu vislielākajā mērā atkarīga no skolotāja degsmes: “Cik ļoti skolotājam *deg sirds* par viņa mācīmo priekšmetu, tik ļoti arī bērni viņam ies līdzi. “Viņa uzskata, ka šobrīd skolas kolektīvam izdevies piesaistīt tieši šādus pedagogus.

izdomā, ko darīs ar naudu. Piemēram, aizbrauks uz kino vai vēl kaut kur. Ziemassvētki nav tik ļoti latviski, bet Metēju svīnībās veicam visus tautiskos rituālus. Piemēram, Metēju *mīzieni*, kad saimnieks stāv kalna galā un met konfektes. Vecajās tradīcijās tās bija linu pogājas, lai nākamgad būtu bagāta raža. Vai arī bērnu mešana pār sētu. Mēs gan neliekam viņus maisā un nemetam pār sētu, bet tikai pārcejam. To dara, lai ganīš nākamajā gadā neaizguļas. Lieldienu rītā visi kopā ar vecākiem pirms saullēkta tiekamies Ikšķiles Kābejkalnā, kur veicam Lieldienu rituālus, dziedam dziesmas. Lieli svētki ir arī 1.septembris un izlaidums. Jau piekto gadu piekopjam brīnišķīgu tradīciju – Zinību dienā bērnius no Ikšķiles uz skolu atvedam zirga ratos. Savukārt izlaidumā viņus lielajā dzīvē pavada, uzsēdinot zirga mugurā.

Kā sadzīvojat ar vietējiem Ikšķiles iedzīvotājiem?

— Kopumā ļoti labi. Protams, daži cilvēki, kas te nav bijuši, braucot garām, redz, ka bērni bieži *lekato* pa āru, un domā, ka mēs te varbūt zem galda sēžam vai darām vēl ko dīvainu. Mums ir jautāts, – vai tad mēs te kaut ko arī mācīmies? Tad skaidrojam, ka, protams, mācīmies – rakstām, lasām, rēķinām. Esmu sev uzstādījusi mērķi vairāk stāstīt par mūsu skolu, aicināt ciemos, parādīt, – lai gan darām lietas citādāk, esam tādi paši kā pārējie. Neesam nekādi absolūtie meža dīvaini. Daudzas skolas jau tagad interesējas par mūsu āra pedagoģijas metodēm, par meža dienām. Ogres pirmsskolas skolotājas ir nākušas mums līdzi, gribēdamas redzēt, kā tas notiek. Protams, paši arī braucam pieredes apmaiņās.

Kādi ir šī mācību gada galvenie izaicinājumi?

— Kopumā viss rītēs, kā ierasts. Pirmsskolā jau notikušas dažas izmaiņas. Ir doma šogad aizbraukt ciemos uz Maljorku pie skolas dibinātājas Kristīnes, lai pavērotu Maljorkas skolu pieredzi, kas mūs ļoti uzrunā. Tur nenotiek tradicionālās mācību stundas, bet katram bērnam uz mēnesi iedod “ceļa karti” ar norādījumiem, kuras stundas tajā mēnesi jāapmeklē. Tur mācību process sadalīts pa klasēm – ir matemātikas, dabaszīnību, valodu un mākslas klasses. Bērni patstāvīgi dodas no viena kabineta uz otru, veicot uzdevumus. Mūs pārsteidz, cik šie bērni ir apzinīgi, disciplinēti, kā arī klusums, kas tur valda. Pirmsskolā arī ieviesām metodi, ka viena skolotāja vairāk nodarbojas ar matemātiku, cita – ar valodu, vēl kāda – ar mākslām. Nav tā, ka viena skolotāja strādā ar visiem mācību priekšmetiem. Pagaidām mēģinām saprast, kā tas viss darbosies. Gribam pamēģināt, kā tas būs, lai nākamgad šīs metodes varam ieviest.

* Turpinājums 12.lpp.

Sagatavoja I.Tušinska, foto – A.Kirsanovs

* Sākums 6., 11.lpp.

Reportāža

Saskaņā ar dabu

Ikšķiles Brīvās skolas pieeja pedagoģijai atšķiras ar to, ka izglītības metodes pielāgo katra skolēna individualitātei. Audzēkņus šeit ne tikai izglīto, bet aktīvi rūpējas arī par viņu veselību, uzsvaru liecot uz saikni ar dabu, kustībām svaigā gaisā un veselīgu uzturu.

Dara visu, kas tobrīd nepieciešams. Dārzniece Ināra Ivanova jau trešo gadu rūpējas par Ikšķiles Brīvās skolas dārzu un apgalvo, ka jūtas te laimīga. Vasarā darāmā netrūkstot, bet ziemā vairāk jānodarbojas ar kopšanas darbiem – zaru apzāgēšanu, komposta kastu iekārtošanu utt.

Pavārs – veģetāro ēdienu speciālists. Ikšķiles Brīvajā skolā strādā daudz gados jaunu, idejām bagātu cilvēku. Pavāra Dāvja Ludzenieka ar padsmiņu gadu pieredzi ēdināšanas jomā uzdevums nav viegls, jo katru dienu jāizgudro veģetārs ēdiens, kas bērniem garšotu. Pirms trīm gadiem diezgan negribīgi piekritis šim darbam, tagad Dāvis ir laimīgs, ka strādā tieši te: "Šeit valda ļoti ģimeniska atmosfēra, esam kā viena liela saime. Lai gan virtuvē esmu viens pavārs kopā ar trauku mazgātāju, palīgu man netrūkst." Dāvis apgalvo, ka veģetāro virtuvi pētījis, krietnu laiku pirms sāka strādāt skolā, un tagad šīs zināšanas noder: "Vairākus gadus mācoties un strādājot, padziļināti pētīju vegānisko tēmu. Tagad darbojos līdzīgā lauciņā – ar veģetārijiem ēdieniem. Man patīk būt radošam un visu laiku izdomāt kaut ko jaunu. Katru dienu pasniedzū citādāku ēdienu." Taujāts par skolēnu iecienītākajām māltītēm, pavārs apgalvo, ka viņiem garšo krāsnī cepti kartupeļi, makaroni ar pašgatavotu sarkano mērci, kā arī ķirbju krēmzupa.

Bauda pēcpusdienas miegu. Bērni maksimāli daudz laika pavada brīvā dabā. Arī diendusu pirmsskolas audzēkņi izborda laukā, zem īpašas nojumes. L.Andersone atklāj, ka šī pieredze noskatīta Norvēģijā, kur bērni visu laiku pavadā brīvā dabā, ziemā diendusu guļot silti saģērbi šūpuļtīklos.

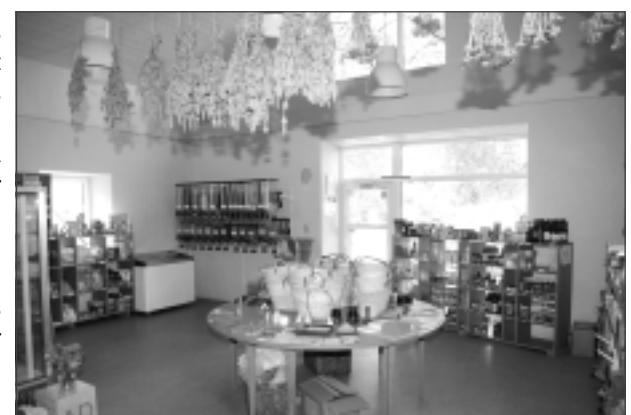

Pedagoģe un mamma. Līva Černova (foto – centrā) ir ne tikai Ikšķiles Brīvās skolas pedagoģe, kura vada interešu pulcīnus, bet arī mamma, kuras sešgadīgā meita te mācās 1.klasē. "Par šo skolu zināju jau sen. Agrāk, strādājot par fizioterapeiti, daudz darbojos ar bērniem no dažādām skolām. Pārliecīnājos, ka šajā skolā pašapziņa viņiem attīstās citādāk – bērni drosī runā ar pieaugušo, nesagaida autoritatīvu pieejumu. Redzot, cik viņi ir brīvi un kā apzinās savu vērtību, gribēju to arī savam bērnam. Meitai pašai mācīšanās šeit sagādā lielu prieku, nevis apgrūtinājumu vai slogu," apgalvo Līva.

Iekārto pirmsskolas skolotāju istabu. Pirmsskolas skolotāja Amanda Sudmale, kura pati šobrīd ir pirmā bērniņa gaidībās, Ikšķilē sāka strādāt pirms diviem ar pusi gadiem. "Agrāk šeit darbojos kā palīdzē vienam no pirmsskolas bērniem. Pēc tam turpināju studijas, un mani pierunāja atrākt strādāt uz šo skolu," stāsta Amanda. Kādu laiku viņa bija "Sudraboto kumeliņu" saimes skolotāja, kas šogad kļuvusi par sagatavošanas klasi. "Tagad vienkārši esmu "palīdzīgās rokas" – kārtoju metodiskos materiālus, salieku visu pa vietām un darbojos ar bērniem, ja ir tāda nepieciešamība," stāsta Amanda. Viņai patīk, ka, atšķirībā no parastiem bērnudārziem, šajā mācību iestādē bērni ļoti daudz laika pavada ārā, iztērējot savu enerģiju.

Viena no saimes telpām. Laimīgi bērni mācās labāk, bet laimīgi skolotāji māca labāk, – tāda ir Ikšķiles Brīvās skolas devize. Katras saimes (klases) skaitliskais sastāvs ir neliels, – tajā mācās ne vairāk par 15 – 16 skolēniem. Klases iekārtotas, lielā mērā pateicoties vecāku rūpēm.

Pašiem sava eko veikals. Mācību iestāde ievēro visus ekoskolas principus, citīgi šķirojot atkritumus utt. Te pat izveidots pašiem sava veikals, kas tirgo ekoloģiskas preces bez plastikāta iepakojumiem. Ir arī savi pagrabi, kur uzglabā dārzā izaudzēto. Līga Andersone uzsvēr, ka veikalā nepārdomē preci iepakojumos: "Pārsvarā te ir izsveramās preces. Piemēram, var atrākt ar savu burku un iesvērt tur makaronus vai cepumus. Arī šampūnus, šķidrās ziepes var nopirk, ieļejet līdz zālestajā trauciņā, lai neradītu liekus atkritumus no iepakojumiem. Daudzas no precēm ir vietējā ražojuma, pat saldumi šeit ir veselīgāki." Kopš pērnā gada darbojas arī internetveikals, kas jau iemantojis diezgan lielu popularitāti.

Atgriežoties pie publicētā

Atkārtoti aicina pārdēvēt ielu nosaukumus

Laikraksta "Vaduguns" 2022.gada 2.augusta numurā rakstījām, ka lidz ar vispārēju Krievijas iebrukumu Ukrainā sabiedribā aktualizējās vairāki jautājumi, kā paust savu attieksmi pret kaimiņvalsts agresīvo rīcību. Vispirms tā bija iniciatīva par okupāciju slavinošu padomju laika pieminekļu demontāžu. Vienlaikus arī lielāku popularitāti guva arī aicinājumi pārdēvēt to ielu nosaukumus, kas Latvijai saistīs ar komunistisko režīmu vai jebko citu, kur jūtama Krievijas ietekme, tā vietā piedāvājot latviskus ielu nosaukumus.

Nav saņemta pašvaldības oficiālā atbildē

Sakarā ar to 2022.gadā Balvu novada domes deputāti saņēma vēstuli no Publiskās atmiņas centra valdes priekšsēdētāja Kārļa Kangera. Tajā mūsu domnieki tika aicināti īstenot Latvijas Republikas Satversmē noteiktā komunistiskā totalitārā režīma nosodīšanas pienākumu un rusifikācijas slavināšanas izbeigšanu, pārdēvējot Partizānu un Jāņa Logina ielu nosaukumus Balvos un Kupravā. Uzreiz gan jāpiebilst, ka nupat deputātiem adresētājā vēstulē vairs nav runas par Partizānu ielu Balvos, bet tikai par tāda paša nosaukuma ielu Kupravā un jau minēto Jāņa Logina ielu. "2022.gada 24.februārī Publiskās atmiņas centrs izdeva ieteikumus par Satversmē nostiprināto pienākumu nosodīt komunistisko totalitāro režīmu oficiālos vietvārdos, tos nosūtot visām pašvaldībām, tajā skaitā Balvu novada domei. Tomēr atbildi no Balvu novada domes neesam saņēmuši. Vēršam Jūsu uzmanību, ka paralēli lietas morāli ētiskajai un sociālpolitiskajai dimensijai pastāv arī lietas tiesiskā dimensija. Tiesību normas paredz, ka par oficiāliem vietvārdiem izvēlas tādus ģeogrāfisko objektu nosaukumus, kas iekļaujas latviskajā kultūrvidē, sekmē tās

Vairākas pašvaldības komunistiskā totalitārā režīma un rusifikācijas vietvārdus jau pārdēvējušas. "Jūsu novadam nebūtu jābūt izņēmumam," vēršoties pie Balvu novada domes deputātiem, vēstulē uzsver Publiskās atmiņas centra valdes priekšsēdētājs Kārlis Kangers.

Raiņa iela?"

Pēc pirmās saņemtās vēstules 2022.gadā Balvu novada domes priekšsēdētājs SERGEJS MAKSIMOVS uzsvēra, ka partizānus var dēvēt par Balvu stāstu, un mēs dzīvojam kādreizējo latviešu nacionālo partizānu reģionā. "Mans

"Varbūt jāpārdēvē arī

Raiņa iela?"

Augstākās Padomes deputāts, Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas loceklis un okupētās Latvijas komunistiskās ideoloģijas ilggadējs vadītājs Vilis Samsons. Savukārt štāba komisārs bija Jānis Rihters, štāba priekšnieka vietas izpildītājs – Antons Svarinskis, bet komisāra vietnieks – Bruno Zēbergs.

Jāņa Logina iela Balvos

Jānis Logins, Ludviga dēls, bija nelegālās Latvijas Komunistiskās Jaunatnes savienības cīnītājs, Latvijas Komunistiskās partijas funkcionārs, Staļina 1941.gada PSRS okupācijas kolaborants, akadēmiskās represijas organizējušās Latvijas Valsts universitātes kadru daļas vadītājs. Komunistiskais

subjektīvais viedoklis ir, ka Partizānu ielu, visticamāk, nepārdēvēsim. Kas attiecas uz J.Logina ielu, šis cilvēks bija Komunistiskās partijas funkcionārs, bet iela viņa vārdā netika nodēvēta politiskās piederības un konkrētu uzskatu dēļ, bet tādēļ, ka viņš bija dzejnieks. Tas bija vienīgais un galvenais iemesls," tolaik pastāstīja S.Maksimovs.

Tikmēr pagājušā gadsimta 80.gadu vidū viena no iniciatorēm J.Logina ielu nosaukt šī cilvēka vārdā bija tagadējā Balvu Centrālās bibliotēkas direktore un Balvu novada domes deputāte RUTA CIBULE. "Tolaik J.Logins bija gandrīz vienīgais no vietējiem autořiem, kuram bija kādas publīkācijas, un iela viņa vārdā tika nodēvēta, nēmot vērā J.Logina radošo darbību kā dzejniekiem, bet ne viņa politiskos uzskatus. Kas attiecas uz Publiskās atmiņas centra rakstīto par Partizānu ielu Balvos, tas ir pilnīgs brāķis. Partizānu ielas nosaukums Balvos ir jau no Latvijas pirmās brīvvalsts laika un par godu Latgales partizānu pulkam. Arī skolotājas, vēsturnieces balvenietes Irēnas Šaicānes grāmatā rakstīts, ka jau 1927.gadā Balvos bija Partizānu iela," pirms diviem gadiem šādu viedokli pauða R.Cibule.

Sarunā ar laikraksta "Vaduguns" žurnālistu šonedēļ S.Maksimovs ironiski piebilda, ka Latgalē, tajā skaitā Balvu novadā, visi iedzīvotajiem svarīgie jautājumi jau ir atrisināti, bet vienīgais, kas vēl atlicis, ir pārdēvēt ielas citos nosaukumos. Tad gan viss būs izdarīts! "Protams, par šo jautājumu varam diskutēt vēlreiz un saņemto vēstuli izskatīsim. Vienlaikus varbūt tad vajag diskutēt arī par, piemēram, Raiņa ielas pārdēvēšanu, jo arī Jānis Pliekšāns bija ar komunistiskām idejām. Varbūt Raiņa ielu Balvos arī pārdēvēsim?" retoriski jautā S.Maksimovs.

Savukārt R.Cibule uzsvēra, ka viņas nostāja nav mainījusies: "Dažkārt šķiet, ka ar šādām pārlieku lielām galējībām, vienkārši runājot, braucam grāvī. Uzskatu, ka šo tēmu celt augšā ir aplami."

revolucionārs J.Logins, kurš dzima Šķilbēnu Sumkova sādžā, mira 1943.gada 5.maijā Rīgas Centrālcietumā.

"Aicinām Jūs šos oficiālos vietvārdus pārdēvēt. 2023.gada 19.jūnijā to aicināja izdarīt arī Valsts prezidents oficiālā publīkācijā. Tāpat vēršam Balvu novada domes deputātu uzmanību, ka Alūksnes, Ādažu, Dienvidkurzemes, Krāslavas, Līvānu, Ogres, Rēzeknes, Salaspils, Saulkrastu, Valmieras, Valkas novadi, kā arī Rīgas valstspilsēta un citas pašvaldības šāda veida komunistiskā totalitārā režīma un rusifikācijas vietvārdus jau pārdēvējuši. Jūsu novadam nebūtu jābūt izņēmumam. Paužam gatavību sniegt ieguldījumu diskusijās," uzsver Publiskās atmiņas centra valdes priekšsēdētājs Kārlis Kangers.

Re, kā!

Reģistrē kā preču zīmi

Laikrakstā "Vaduguns", rakstot par aizsardzības tēmām, regulāri esam publicējuši Zemessardzes radīto vizuālo grafisko zīmi un vārdus "Mana Latvija. Mana atbildība". Nemot vērā lidz šim plašo sabiedribas interesi par zīmes lietošanu, tā, lai nodrošinātu zīmes atbilstošu lietošanu, iekļauta Latvijas Republikas Patentu valdes Preču zīmu reģistrā.

Zemessardzes štāba Komunikācijas pārvalde informē, ka zīmi radījis mākslinieks un zemessargs Krišs Salmanis, bet Zemessardze sadarbībā ar mākslinieku noteikusi grafiskās zīmes lietošanas noteikumus. Reģistrējot to Preču zīmu reģistrā, Zemessardze aicina respektēt grafiskās zīmes autora

radīto dizainu – burtu fontu un izvietojumu vienā, divās vai četrās rindās ar Latvijas karoga attēlojumu starp vārdiem 'Latvija' un 'atbildība'. Tāpat jāņem vērā grafiskas zīmes lietošanas ierobežojumi, proti, nemainīt grafisko veidolu, neapgrūtināt lasāmību, lietojot preču zīmi uz raiba fona, nemainīt karoga krāsas un nepiešķirt liekus efektus. "Zemessardzei kā preču zīmes īpašnieciem ir tiesības aizliegt zīmes lietošanu, ja tā uzskata, ka preču zīmes lietošana var kaitēt vadmotīva idejai un mērķiem. Preču zīmi nedrīkst lietot politiskai un priekšvēlēšanu aģitācijai, tajā skaitā izmantot kopā ar politiskas partijas vai to apvienības, kā arī vēlētāju apvienības grafiskām zīmēm. Tāpat grafisko zīmi nedrīkst lietot tabakas, alkohola, azartspēļu, ātro kredītu produktos

un saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kas diskreditē to vai var kaitēt vadmotīva "Mana Latvija. Mana atbildība" mērķiem. Komersanti šo preču zīmi bez maksas var lietot, slēdzot vienošanos ar Zemessardzi, nēmot vērā Zemessardzes noteiktās stila vadlīnijas, kas iegūstamas, zvanot uz tālr. nr. +371 27327669 vai rakstot uz e-pasta adresi: zemessardze@mil.lv. "Mana Latvija. Mana Atbildība" lietošanas noteikumi, vizuālie materiāli un sociālo mediju veidnes atrodamas interneta vietnē <https://ej.uz/manaatbildiba>," informē Zemessardzes štāba Komunikācijas pārvalde.

Zemessardze mudina vadmotīvu lietot ikdienā, dalīties ar tā vēstījumu, dzīvot, strādāt un svinēt ar šo vadmotīvu, lai atcerētos paši un atgādinātu citiem, ka par mūsu Latviju, tās šodienu, nākotni un par visu, ar ko lepojamies un mīlam, esam atbildīgi mēs visi kopā, bet vispirms – katrs no mums!

MUNA LATUEJA = MUNA ATBILDEIBA

Vizuālās grafiskās zīmes latgaliskais variants

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Atpūta

Krustvārdu mīkla

Krustvārdu mīklu risinātāji, kuri pareizi atrisinājuši mīklu, ik mēnesi pretendē uz pārsteiguma balvu.
Atbildes gaidām līdz 25.novembrim.

Oktobra mīklu atrisināja: A.Mičule (Tilža),
I.Svilāne, (Lazdukalns), L.Baranova (Balvi).

**Par oktobra krustvārdu mīklas
atrisināšanu balvu saņem** LUBA BARANOVA
no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā.

Mērvienības

Horizontāli: 2. Naudas vienība, ar nosaukumu Latvijas ..., izmantota Latvijas Republikā 1919.–1922.g. un 1992.–1993.g. 4. Naudas summa vai citas vērtības, kas jāatdod aizdevējam vai jāsaņem aizdevējam. 6. Metāls, kā sakausējumus izmanto monētu izgatavošanai. 7. Sena masas mērvienība – 20 mārciņas jeb 8,376 kg. 9. Kā tilpuma mērvienība ir sters? 10. 3,5 gramu zelta monēta, līdz 19.gs. beigām lietota daudzās Eiropas valstis, 1687.g. to sāka kalt Kurzemes un Zemgales hercogistē. 12. Nots. 13. Latvijas Republikas nacionālās valūtas simbols. 14. Svara mērvienība beramiem produktiem Krievijas impērijā – aptuveni 163,81 kg, lietota Latvijas teritorijā. 16. Garuma mērvienība Krievijas impērijā – 4,445 cm, lietota Latvijas teritorijā. 19. Daudzskaitļa norādāmais vietniekvārds. 22. Der. 23. Sasummēt. 26. Sena šķidruma mērvienība – 120 stopi. 29. Mainit. 30. Sena šķidruma mērvienība – 30 stopi. 34. Sīknaudas vienība, monēta, lietota Latvijas teritorijā 1581.–1795.g. 36. Elementi, kas veido dobumu lējuma iegūšanai, elementus izmanto monētu izgatavošanai. 37. Sena, parasti sudraba viduslaiku monēta, lietota arī Livonijā, 1575.g. to sāka kalt Kurzemes un Zemgales hercogistē. 40. Lieli darba rati. 41. Sena naudas vienība – ceturtā daļa no dāldera. 43. Rotaslieta, attēlota uz 2007.g. izlaiduma 1 lata monētas. 45. Šķidruma mērvienība Krievijas impērijā – 0,61 litrs, lietota Latvijas teritorijā. 46. Sena, parasti sudraba monēta, Latvijas teritorijā to sāka kalt 1525.g. Cēsis, vēlāk – Rīgā un Jelgavā. 47. Sena tilpuma mērvienība – 0,5 litri. 48. Finansu dokuments, kurā detalizēti uzskaita darba gaidāmās izmaksas. 49. Sena labības tilpuma mērvienība 15.–16.gs. Latvijas teritorijā – aptuveni 69 litri (varēja būt arī 70–100 litri), svars aptuveni 48 kg. 50. Garuma mērvienības Krievijas impērijā – 30,48 cm, lietotas Latvijas teritorijā.

Vertikāli: 1. Laukuma mērvienība – 100 m² (kvadrātmetri). 3. Latviešu tautas paruna vēstī – ko ..., to plāusi. 4. Masas mērvienība Krievijas impērijā – 16,380 kg, lietota Latvijas teritorijā. 5. Sniedz otram. 6. Garuma mērvienība Krievijas impērijā – 1066,8 m, lietota Latvijas teritorijā. 8. Saplēst, sadauzīt. 9. Sena naudas vienība Hanzas savienības pilsētās, pēc 1515.g. arī Livonijā, monētas tika kaltas arī Rīgā. 11. Šķidruma mērvienība Krievijas impērijā – aptuveni 1,3 litri, lietota Latvijas teritorijā. 14. Rokas svari – svira ar maināmu atbalsta punktu. 15. Garuma mērvienība Krievijas impērijā – aptuveni 2,13 m, lietota Latvijas teritorijā, arī sena malkas tilpuma mērvienība. 17. Nākamajā dienā. 18. Sena garuma mērvienība – aptuveni 18–23 cm (attālums starp izstieptu īkšķi un vidējo pirkstu). 20. Laukuma mērvienība – 4046,8546 m² (kvadrātmetri), radās viduslaikos, platība, kuru ar vērsi varēja uzart vienas dienas laikā. 21. Kā sauca senāko pazīstamo standarta masas mērvienību, kas bija Babilonijā? 24. Gan viens, gan otrs. 25. Antonīms vārdam ‘gars’. 27. Masas mērvienība – 453,6 grami, lietota arī Krievijas impērijā – 409,5 grami, Latvijas teritorijā – 418,8 grami. 28. Sena sudraba monēta, minēta Kārļa Skalbes pasākā, kuras galvenais varonis ir pirtnieks Ansis. 31. Sena garuma mērvienība – aptuveni 50–65 cm (attālums no elkoņa līdz vidējā pirksta galam). 32. Sīknaudas vienības Krievijā kopš 1535.g. naudas reformas, arī PSRS un ar pārtraukumiem Krievijas Federācijā, ar nosaukumu Latvijas ..., izmantotas Latvijas Republikā 1919.–1922.g. 33. Garuma mērvienība Krievijas impērijā – 71,12 cm, lietota Latvijas teritorijā. 35. Sena sāls mērvienība – 108 stopi. 36. Ikkatra, bez izņēmuma. 38. Zemes josla, kad zeme sadalīta apstrādāšanai. 39. Valsts, kurā Krievijas impērijas mēru sistēmu pilnīgi atcēla 1924.g. 1.janvārī, pārejot uz Starptautisko mērvienību sistēmu. 42. Varēt. 44. Sena skaita mērvienība zivju tirdzniecībā – 30 gabali.

Oktobra (“Ukraina – 18”) atrisinājums

Horizontāli: 2. Kobza. 6. Kijiva. 8. Gopaks. 15. Kori. 16. Hoverla. 17. Rada. 19. Varēt. 21. Dubno. 23. V.Z. (Volodimirs Zolkins.) 24. N.M. (Nina Matvijenko). 25. Tu. 26. Un. 27. Borčs. 28. Irbeju. 31. Veče. 34. Varš. 35. Čuhujivas. 36. Maidans (Maidan). 37. Ruslana (Ližičko).

Vertikāli: 1. Īves. 3. O.Z. (Olena Zelenska). 4. Z.R. (Zinaida Raiha). 5. Soba. 7. I.F. (Irina Fariona.) 9. K.B. (Kirilo Budanovs.) 10. Leontovičs (Nikolajs, ukrainu: Mikola). 11. Dnepra. 12. Holodomors (Golodomors). 13. Hrivna. 14. Karola (Tina). 15. Kotlete. 18. Almazna. 20. Rotaru (Sofija). 22. Bunhes. 27. Buča. 29. Užas. 30. Boja. 32. Ruta. 33. Rags.

Oktobri

Reģistrēti mirušie

Baltinavas pagastā

Innocentijs Keišs (1943.g.)

Balvu pagastā

Anna Circene (1948.g.)
Ruta Kivkucāne (1958.g.)

Bērzkalnes pagastā

Laima Salmane (1939.g.)

Kubulu pagastā

Valda Martinova (1938.g.)
Dzintars Mežals (1976.g.)

Kupravas pagastā

Anna Stepanova (1951.g.)

Lazdulejas pagastā

Veneranda Tabūne (1932.g.)

Lazdukalna pagastā

Aldis Tūmiņš (1967.g.)

Mednevas pagastā

Ināra Sokirka (1959.g.)

Rugāju pagastā

Marija Tuča (1945.g.)

Susāju pagastā

Albine Dadžāne (1943.g.)

Tilžas pagastā

Anna Bērziņa (1936.g.)
Marija Zeiļuka (1929.g.)

Vecumu pagastā

Virginija Augustāne (1936.g.)
Ēvalds Vancāns (1951.g.)

Vīksnas pagastā

Daiga Melne (1970.g.)

Balvu pilsētā

Ņina Andrejeva (1952.g.)
Emerita Garā (1943.g.)
Leonids Kokorevičs (1946.g.)
Igors Kravalis (1986.g.)
Evalds Silajānis (1945.g.)
Dainis Šakins (1970.g.)

Laika zīmes

Kāds laiks varētu būt novembrī?

Mārtiņa mēnesī rudens ar ziemu cīnās. Tas ir laiks, kad no rīta līst, bet vakarā jau snieg un putina.

Ja novembrī sniegs uzkrīt uz nesasalušas zemes un nenokūst, būs agrs pavasarīs. Ja sniegs uzsnieg sasalušai zemei, tad nākamajā gadā būs laba graudu raža. Tīcējumi vēsta: ja Sala mēnesīs auksts, tad marts būs silti. Ja snieg un stiprs sals, gaidāms bagāts gads. Silts un miglains Mārtiņa mēnesis – bāda gada vēstnesis. Ja novembrī odi – mīksta ziemā. Ja daudz saulainu dienu, tad nākamajā pavasarī agri jāsēj. Cik ilgi pēc Mārtiņiem (10.novembrī) kokos vēl turas lapas, tik ilgi pēc Jurgiņiem (23.aprīlis) nebūs zāles.

Vērojot laikapstākļus pavasara zīmīgajās dienās un pazīmes dabā, tad rādās, ka novembrīs būs ar dažādiem nokrišņiem bagāts, rudenīgs un ar mazas ziemīnas izjūtām laikā ap Katrīnām (25.novembrī). Dienas augustā, kas paredz laikapstākļus novembrim, bija ar mainīgiem laikapstākļiem. 17.augustā bija stiprs lietus, savukārt 30. un 31.augustā bija

saulains un karsts. Tā ir norāde uz to, ka novembrīs lielākoties būs ar mainīgiem laikapstākļiem, vējains un siltāks nekā parasti. Atbilstoši šīm dienām valdošie būs dienvidrietumu, rietumu un ziemeļrietumu vēji. 5. un 18.janvāris Latvijas austrumpusē pagāja sniega, sala un austrumu puves vēju zīmē, un tas paredz, ka Mārtiņa mēnesī strauji mainīga virziena vējiem būs liela nozīme.

Novembra pirmajā pusē, līdz Mārtiņiem, lielākoties saule mīsies ar mākoņiem un būs rudenīgi vēss. Temperatūra dienas laikā pārsvarā +6, +11°C robežās. Naktis dzestras un daudzviet iespējama neliela rudens salna. Dažādiem neliels smidzinošs rudens lietus, bet, iegriežoties brāzmainiem ziemeļrietumu vējiem, tie var atnest arī krusu un slapju sniegu. Laikā ap Mārtiņiem un vēlāk – vairāk mākoņu un vairāk dienu ar miglu un dūmaku. Daudzviet neliels īslaicīgs lietus. Temperatūra šajā laikā ap +5, +10°C. Naktis dzestras. Mēneša vidū vairāk dienu ar nokrišņiem un rudens vējiem. Temperatūra dienas laikā ap +2, +8°C, bet naktīs, debesīm skaidrojoties un

vējam pierimstot, dažviet neliels nakts sals.

Mēneša otrajā pusē nereti īslaicīgs lietus un jau biežāk lietum pievienojies slāpjš sniegs. Laikā ap Cecīliju (22.novembrī) un Katrīnām (25.novembrī) Latvijas austrumos neliels sals saglabāsies arī dienas laikā un dažviet izveidosies neliela sniega sega. Temperatūra šajā laikā Latvijas austrumos naktīs var pazemināties līdz -5, -7°C. Temperatūra dienas laikā -2, +3°C. Nelielas ūdenstilpes aizsals un ceļi daudzviet aplēdos. Vēlāk, mēneša beigās un laikā ap Andrejiem (30.novembrī), dienas – mākoņainas, migla un klūs nedaudz siltāks. Temperatūra dienas laikā ap +2, +7°C. Naktīs tuvu 0°C. Nokrišņi, pārsvarā smidzinošs lietus, īslaicīgi. Kopumā novembrīs rādās būt drusciņi siltāks nekā parasti un ar nokrišņiem tuvu vidējam. Savukārt tāds novembrīs paredz vējainu un maigu ziemu.

V.BUKŠS

Dārza sezona tuvojas izskanai

Kad jāsāk ieziemot rozes?

"Kad ir īstais laiks ieziemot rozes? Kas un kā ar tām jādara?"

Sāk ar apgrīšanu

Ir pienācis laiks arī dārza karalienes rozes gatavot miera periodam. Veiksmīgi pārziemos tikai nobriedušie, pārkoksnējušies rožu dzinumi, tāpēc vajag izgriezt visus neno-briedušos dzinumus. Aptuveni par trešdaļu jāsaīsina arī citi rožu dzinumi. Pārāk ilga ziedēšana kavē auga nobriešanu miera periodam. Pirms ziemas jāizgriež arī slimības skartie, vājie dzinumi. Pirms pieseguma veidošanas rožu dzinumi jāatlapo. Ja lapas vēl cieši turas pie dzinuma, nav ieteicams tās plēst. Lai netraumētu pumpurus, tās vajadzētu apgrīzt, atstājot nelielu lapas kātiņa pamatnīti. Rudenī floribundrožu, krūmrožu, tējhibrīdrožu dzinumus saīsina tik daudz, lai būtu ērti tos piesegoti.

Mēslot vairs nedrīkst!

Rudenī mēlošana augiem tagad jau ir novēlota. Pēdējo reizi rozes mēlošana augusta otrajā pusē līdz septembra vidum ar kālijā magnēziju saturošu mēlojumu, kas palīdz augiem nobriest un sagatavoties ziemai. Ja neesam to izdarījuši – nekas. Karalienes priecāsies par mēlojuma devu pavasarī.

Kūtsmēslus dod, kad augsne uzsalusi

Rožu mēlošanai tradicionāli var izmantot arī kūtsmēslus, bet mūsdienās to pieejamība klūst sarežģītāka, arī darbošanās ar tiem ir mazāk patīkama. Ja lieto kūtsmēslus, tos izkliež zem krūmiem tad, kad augsnes virskārta ir nedaudz uzsalusi.

Kā piesegat augststumbra rozes

Rozes tiek audzētas arī kā augststumbra potējumi. Šie ziedošie kociņi pārsteidz un apbur ar savu neparasto izskatu. Potējumi var būt uz augstākiem un zemākiem potcelmiem, bet, šķiet, vispopulārākais potcelma augstums ir 120 cm.

Augststumbra rožu audzēšana gan ir daudz izaicinošāka ieziemošanas dēļ. Šo rožkociņu stādišanā ir kāds knifs. Protī, roze jāstāda nevis taisni, bet 45 grādu leņķi. Pēc iestādišanas to nostiprina taisni pie stabila balsta. Tad to rudenī var pieliekt un nostiprināt pie zemes, lai cildoto daļu piesegut ar substrāta konusu un zariem. Pie kociņa pamatnes var pielikt kādu blukūti, lai liecot stumbram būtu, kur atbalstīties. Pieliekšana jāveic savlaikus – pirms iestājies sals, un roze nav zaudējusi savu elastību. Augststumbra rožu dzinumus pirms ziemas var iepāsi neapgrīzt. Pavasarī, kad redzams, kā roze pārziemojusi, to apgrīz un veido.

Vislabākā ziemas sega ir sniegs

Zem sniega temperatūra vidēji nepazeminās vairāk par -5°C, pat ja gaisa temperatūra noslīd līdz -30°C. Mūsu mai-nīgajās ziemās diemžēl ar to nevaram rēķināties. Rozes slīktāk ziemā, ja uzsnieg paliekošs sniegs uz vēl nesasalušas augsnēs. Tāpat bīstams ir kails un atkušķu periodi, kas mijas ar spēcīgu salu.

Piesegat sāk jau oktobra beigās

Klasiskajā veidā rozes sāk piesegāt oktobra beigās, kad aprauš krūma centru, uzberot 15–20 cm augstu substrātu konusu. Tas sargās apakšējos dzinumus no izsalšanas mainīgos ziemas apstākļos. Vēlāk, kad augsnes virskārta nedaudz uzsalusi, papildus var piesegāt ar skuju koku zariem. Šīm nolūkam vispiemērotākie ir eglu zari, bet to sagāde, it īpaši, ja piesedzamo rožu ir daudz, varētu būt problemātiska. Derēs arī pieejamie citu skujenī zari. Var rozes piesegāt tikai ar kūdras konusiem. Parasti izmanto veikalā nopērkamo neutralizēto kūdru vai speciālo kūdras substrātu rozēm. Pavasarī pēc atsegšanas kūdru varēs izkliedēt turpat uz dobes un tādējādi uzlabot augsnes sastāvu. Ja rožu dobes mulčē ar mizu mulču, konusu veidošanai var izmantot arī to.

Kamēr zeme nav sasalusi, vēl var stādīt

"Ir palikuši neiestādīti augi podos. Vai vēl drīkst stādīt, vai labāk pierakt? Vai vēl drīkst pārstādīt ziemcietes?"

"Kamēr zeme nav sasalusi, var stādīt visus augus, kas aug podoši un vēl nav iedēstīti, jo saknes netiks traumētas," skaidro stādaudzētāja MAIJA BAIŽA. Tas augiem noteikti būs labāk, nekā zemu nīkuļot pierakumos. Dažādus stādus pat vēl var nopirkst stādaudzētavās. Turklat rudenī ir lielas atlaides.

Jā nepieciešams, var pārstādīt arī ziemcietes, taču vēlams

tas nav. Pārstādot sakņu kamolu nedala vai sadala tikai uz pusēm. Dažādā dārzu saimnieki grēko drošbai, lai saknes neizsalst, augu iestāda dzīlāk, nekā tas audzis. Dažas puķes tad var neziedēt, slimot un nīkuļot, piemēram, peonijas. Vēlu stādītos augus vajadzētu piesegāt ar skujām. Kad pienāks pavasarī, šāds rudenī stādīts augus sāks attīstību, tākādāk laika apstākļi būs tam piemēroti.

Stādišanai paredzēto augsnī ielabo ar kompostu, melnzemi, ilgstošas iedarbības mēlojumu, pelniem, krītu (katrā auga prasibām piemērotiem). Vieglā smilts augsnēs vēlams piejaukt mālaināku, smagāku augsnī.

vējam pierimstot, dažviet neliels nakts sals.

Mēneša otrajā pusē nereti īslaicīgs lietus un jau biežāk lietum pievienojies slāpjš sniegs. Laikā ap Cecīliju (22.novembrī) un Katrīnām (25.novembrī) Latvijas austrumos neliels sals saglabāsies arī dienas laikā un dažviet izveidosies neliela sniega sega. Temperatūra šajā laikā Latvijas austrumos naktīs var pazemināties līdz -5, -7°C. Temperatūra dienas laikā -2, +3°C. Nelielas ūdenstilpes aizsals un ceļi daudzviet aplēdos. Vēlāk, mēneša beigās un laikā ap Andrejiem (30.novembrī), dienas – mākoņainas, migla un klūs nedaudz siltāks. Temperatūra dienas laikā ap +2, +7°C. Naktīs tuvu 0°C. Nokrišņi, pārsvarā smidzinošs lietus, īslaicīgi. Kopumā novembrīs rādās būt drusciņi siltāks nekā parasti un ar nokrišņiem tuvu vidējam. Savukārt tāds novembrīs paredz vējainu un maigu ziemu.

V.BUKŠS

Dārza darbi

Dienas sarāvušās īsākas, un laika, ko pavadīt dārzā, ir arvien mazāk. Tas nekas, jo darbu dārzā vairs nav daudz, palikuši vien sakopšanas darbi, kā arī tas, kas nav paspēts izdarīt oktobrī.

* Uzmanīgi ar telpaugu apkopšanu, jo vieniem sākas miera periods, bet citiem – ziedēšanas fāze, piemēram, šlumbergerām (*Schlumbergera*), ko vairāk zinām kā Ziemassvētku kaktusu. Pirmajiem jauj atpūstīties, bet ziedošos laista, mēslo un novieto gaismā. Pie dienvidu puves novietoti augi saņem 50% no āra gaismas, pie austrumu un rietumu logiem tie jau būs tikai 20-25%, bet ziemeļu pusē – tikai 10% gaismas. Miera periodā minimāli jālaista, piemēram, citrusi, asparāgi, aspidristas, jukas, efejas, fuksijas un pelargonijas. Visi telpaugi būs pateicīgi par bojāto lapu un stublāju novākšanu, augsnēs uzirdināšanu un atbrīvošanu no putekļiem.

* Uzmanīgi nogrābj hostām, īrisiem astilbēm, peoniām un citām ziemcietēm virszemes nosalušās augu daļas. Izravē un mulcē.

* Ja vēl nav pārāk auksti, var pārstādīt ziemcietes, stādīt puķu sīpolus, sēt, piemēram, rudzupuķes un klinģerites.

* Rozēm nogriež svaigas zaļas dzinumus un lapas. Samēlo un nomulcē, bet nesedz, kamēr nav sals.

* Stīgojošās un augstumburu rozes noliec pie zemes un nogriež lapas, ja roze tās vēl nav nometusi pati.

* Sēj aukstumzīturīgās sēklas – dilles, pastinakus, spinātus un pētersīlus. Tā pavasarī iegūs razu agrāk. Sēklas sāks dīgt uzreiz pēc zemes sasilšanas.

* Nogriež vai nopļauj rudens avenes. Nesteidzies, ja vēl nesola ilgstošu salu. Labāk avenes apgrīzt vēlāk, jo līdz salam barības vielas no lapām pārvietojas uz saknēm. Avenes griež pēc iespējas tuvāk zemei. Rudens avenes var griezt pat janvārī. Visu ziemu līdz sulu cirkulācijai.

* Sakopj un notīra dārza instrumentus.

* Ir īstais laiks nozāģēt kādā nepiemiņotā vietā augošo koku.

* Sagatavo bedres koku un krūmu stādišanai nākamajam pavasarim. Sals labvēlīgi iedarbosies uz augsnī, un augiem būs vieglāk iesakņoties.

* Kāļko koku stumbrus, lai pēc lielajām rudens lietavām kāļķis nenoskalojas.

* Veido dekoratīvajiem krūmiem vēlamo formu, retina un apgrīz tos.

* Kailajos kokos labi redzamas *mūmijas* – puviņe augļi. Tie nākamgad klūs par slimību perēkli, tādēļ augļus novāc un iznīcīna.

* Ogu krūmiem var izgriezt vecos zarus.

* Ja augsne ir ļoti sausa, krūmmellenes bagātīgi aplaista. Mulcē ar skābo kūdru, jo, vasarā laistot, augsne nereti ir noskalojusies no saknēm.

* Visneajsargātākie ziemā ir rudenī nopirktie un neiestādītie stādi. Tos pierok, lai saknes būtu zem zemes un apsedz ar egļu zariem, lai neapgrauž peles.

* Sakņu zonā uzber mulču jaunajiem kociņiem un tiem, kas jutīgi pret salu, piemēram, punduru, ģimenes ābelēm un kolonābelēm. Glīti izskatās, ja kokam izveido apdobi. Jauniem kociņiem tas ir sevišķi nepieciešami.

* Vēlā rudenī, kad dārzā augsne sasalusi, persiki jāpiesedz un jānoēno ar skujām vai agrotiklu.

* Pārbauða pagrabā novietotos dārzenus un augļu ražu, izlasa bojātos augļus un dārzenus.

Lappusi sagatavoja D.Dimitrijeva

Apsveikumi

*Laiks rit... Manis izdzivotis,
Izdomāts, piepildīts,
Manas pasaules laiks
Manī rit... (D.Kalina)*

Mīli sveicam **Mariju Bleivi** 75. dzīves jubilejā!
Jums netrūkst smaidu, labestības siltas, ko katrai
dienai protat iedot līdz.

Balvu Valsts ģimnāzijas kolektīvs

*Lai mākoņi izklīst, saule laistās,
Lai cerību koki debesis skar,
Lai visu labo, cēlo un skaisto
Dzīvē vēl izbaudīt var!*

Vismilākie sveicieni **Lenai Klimovičai** skaistajā jubilejā!
Lai dienu ritumā vienmēr kopā ar Tevi ir veselība, dzīvesprieks,
veiksme un daudz labu cilvēku!

SIA "Senda Dz" kolektīvs

Pateicība

Sirsniņš paldies Viļakas Romas katoļu draudzes
prāvestam Guntaram Skutelam, Intai Raginskai ar kori,
Vitai un Aldim Dortsāniem, Intai Dortsānei, Ritai Tokarevai,
Irēnai un Broņislavam Andronoviem, Helēnai Tumanovai,
kafejnīcas "Pierobeža" Viļakā saimniecēm, visiem, kuri
juta līdzi mūsu sāpēs, pavadot mūsu mīlo **Ināru Sokirku**

pēdējā gaitā, par draugu un domubiedru siltajiem atvadu vārdiem.

VĪRS FJODORS, DĒLS OLEGS, MĀTE IRĒNA

Līdzjūtības

Krustu krustām zemes ceļi,
Tavs ceļiņš izstāigāts.

Dod, Dievīri, dveselitei
Vieglu ceļu viņsaulē. (K.Skalbe)
Izsakām patiesu līdzjūtību **Ilgas,**
Inas ģimenēm, tuviniekiem,
mīlo māmulīti, vecmāmiņu
MALVĪNI VIŠNOVU mūžības
celā pavadot.

2.iejas kaimiņi Baznīcas 7

Ar bēriem, mazbēriem
Un padarītiem darbiem
Tu paliec šai saulē un mūžībā.

(E.Vāveris)

Kad rokas, kas milēja darbu, ir
gurušas, bet sirds, kas vēlēja labu,
nu atdusas, esam kopā ar
tuviniekiem, **LONIJAI KLEINEI**
Mūžībā aizejot.
Balvu sākumskolas saime

Noriet saule vakarā,
Sidrabīnu sijādama;
Aiziet dusei māmulīja
Baltā smilšu kalnīnā.
Mūsu klusa līdzjūtība **Ilgai Kalvai**,
no **MĀMINAS** uz mūžu atvadoties.
Veikala "top!" Balvu kolektīvs

Kaut mēs spētu māmulītei
Mūža miegu sasildīt,
Klājot siltu vilainīti,
Sedzot baltu paladziņu.
Skumju brīdi izsakām patiesu
līdzjūtību **Ilgai Kalvai**, pavadot mīlo
MAMULĪNU baltajā mūžības celā.
2.iejas kaimiņi Ezera 26 un mājas
vecākā Terēze

Mūža vakars krēslas spārniem
Tumsu auž un zvaigznes dedz.
Un pār gadiem aizgājušiem
Lielais miers nu sagšu sedz.
Skumju un atvadu brīdi mūsu
patiesa līdzjūtība māsai Anna,
meitai **Ilgai** un visiem
tuviniekiem, **MALVĪNI VIŠNOVU**
mūžības celā pavadot.
Amanda, Marta, Jevgenija, Daina,
Mārīte, Bērziņu ģim.

Dažādi

Meklējat izturīgus
logus un durvis?
LOGI DURVIS PILNS SERVISS
26343039
www.balvulogi.lv

DZIRDES APARĀTI
"Mēness" aptiekas telpās
14.novembrī – plkst. 9.00 -13.00
Visi modeļi, rezerves daļas, labošana
un pārdošana. Tālr. 26019076.

7. – 8.decembri organizē braucienu
uz TALLINU Ziemassvētku
noskaņas. Tālr. 29107268.

Mobilais gateris (benzīns, elektriba).
Tālr. 26189956.

Siltinām mājas ar ekovati, granulām
un termoputām. Tālr. 26748235.

Vilakā

No 12. līdz 14.novembrim muzejpedagoģiskā programma "Mana Latvija un Mana Viļaka", veltīta Lāčplēša dienai un Latvijas valsts izveidei (Viļakas vidusskolas skolēniem).

11.novembrī plkst. 14.30 svētrīdis Viļakas Vissvētās Jēzus Sirds Romas katoļu baznīcā. **Plkst. 15.00** lāpu gājiens uz Jaškovas kapiem. **Plkst.**

15.30 piemiņas brīdis Jaškovas kapos. Līdzi ļemt svecītes, lāpas un ziedus.

17.novembrī plkst. 18.00 kultūras namā Latvijas Republikas proklamēšanas dienas svētku koncerts "Vēstule Latvijai".

Vīksnā

15.novembrī plkst. 19.00 tautas namā prāta spēļu pasākums zinātākārājiem par Latviju "Zini vai mini". Komandu spēle. *Obligāta komandu iepriekšēja pieteikšanās. Komandā 5 cilvēki.*

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv
Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
R.KACĒNS
Iespiests SIA
"Poligrāfijas grupa
Mūkusala", Rīgā,
Mūkusalas 15A
Tirāža – 2130

Apsveikumi

*Laiks rit... Manis izdzivotis,
Izdomāts, piepildīts,
Manas pasaules laiks
Manī rit... (D.Kalina)*

Mīli sveicam **Mariju Bleivi** 75. dzīves jubilejā!
Jums netrūkst smaidu, labestības siltas, ko katrai
dienai protat iedot līdz.

Balvu Valsts ģimnāzijas kolektīvs

Pateicība

Sirsniņš paldies Viļakas Romas katoļu draudzes
prāvestam Guntaram Skutelam, Intai Raginskai ar kori,
Vitai un Aldim Dortsāniem, Intai Dortsānei, Ritai Tokarevai,
Irēnai un Broņislavam Andronoviem, Helēnai Tumanovai,
kafejnīcas "Pierobeža" Viļakā saimniecēm, visiem, kuri
juta līdzi mūsu sāpēs, pavadot mūsu mīlo **Ināru Sokirku**

pēdējā gaitā, par draugu un domubiedru siltajiem atvadu vārdiem.

Afiša

* Sākums 7.Ipp.

Lazdukalnā

9.novembrī plkst. 18.30 saietu namā vēsturiska spēlfilmā "Zeme, kas dzied". Ieejas maksa – 3 eiro.

16.novembrī plkst. 19.00 saietu namā valsts svētku ieskaņas koncerts "Ir laiks nosvinēt" kopā ar Viktoru Zemgalu un Beāti Melderu. Ieejas maksa – 3 eiro. **Plkst. 22.00** balle kopā ar grupu "Kreisais pagrieziens" un "Ceļavējs". Ieejas maksa līdz plkst. 23.00 – 7 eiro, vēlāk – 10 eiro.

Lazdulejā

17.novembrī plkst. 17.00 pie Lazdulejas pagasta pakalpojumu sniegšanas centra aicina pulcēties, lai no gaismījam izveidotu latviešu etnogrāfiskās zīmes – sveicienu Latvijai dzimšanas dienā (līdz var panemt savu svecīti, lāpu). Klātesošajiem muzicēs Briežuciema folkloras kopa "Soldāni".

Rugājos

Esiet mīli aicināti **10.novembrī plkst. 17.00** tautas namā būt klātesoši un piedalīties tautas "Dziesmotajā vakarjundā", kurā izdziedāsim senas un ne tik senas dziesmas. *Ar dziesmu tekstu nodrošināsim. Starplaikos – sarunas, atmīstāsti un cienāšanas ar siltu tēju un grozījā līdzpajemtajiem pīrādzījiem.*

11.novembrī Rugājos pie Nacionālo partizānu piemiņas akmens un Rugāju skvērā, Latvijas atbrīvošanas kaujas kritušo karavīru piemiņas vietā, katram sev vēlamā laikā iedzīvotāji aicināti nolikt svecītes, lāpas un ziedus.

17.novembrī plkst. 19.00 Rugāju tautas namā aicinām apmeklēt svētku koncertu "Ceļš", kurā uzstāsies pianists Edijs Strušels un dziedātāja Aija Jermoloviča. Ieeja – brīva. (*Pasākuma laikā var tikt filmēts un fotografēts.*)

17.novembrī plkst. 22.00 Rugāju tautas namā svētku balle, kur dejot aicinās grupa "GINC & ES". Ieeja: no plkst. 22.00 līdz 23.00 – 7 eiro, pēc plkst. 23.00 – 8 eiro.

Šķilbēnos

Kultūras centrā "Rekova" bērnu radošo zīmējumu konkursa "Latvija bērni acīm" darbu izstāde **no 11. līdz 22.novembrim.**

10.novembrī plkst. 16.00 kultūras centrā "Rekova" Māra Martinsona spēlfilmā "Zeme, kas dzied". Ieejas maksa – 3 eiro.

16.novembrī plkst. 18.00 kultūras centrā "Rekova" valsts svētku ieskaņu koncerts "Pie vienas uguns". **No plkst. 21.00 līdz 2.00** diskoballe ar labākajiem latviešu hittiem. Ieejas maksa – 3 eiro.

17.novembrī plkst. 14.00 Nemateriāla kultūras mantojuma centrā "Upīte" valsts svētku koncerts kopā ar folkloras kopu "Upīte" un jauniešu deju kolektīvu "Zālīte" no Jūrmalas.

18.novembrī plkst. 16.00 ģimeņu orientēšanās sacensības "Tautasdziešmas" pa Rekovas ciema teritoriju. Pieteikšanās līdz 11.novembrim pa tālr. 26394440 (*WhatsApp*), sūtot ziņu ar ģimenes uzvārdu un cilvēku skaitu.

Tilžā

9.novembrī plkst. 14.00 Tilžas Kultūras un vēstures namā Naudaskalna dramatiskā kolektīva izrāde Edvards Vulfs "Līnis murdā", režisors Iveta Supe. Ieejas maksa – 3 eiro.

11.novembrī svečīšu aizdegšana un ziedu nolikšana piecās brīvības cīnītāju vietās.

16.novembrī plkst. 14.00 Tilžas Kultūras un vēstures namā valsts svētku koncerts un Tilžas pagasta Pateicības zīmju pasniegšana. **Plkst. 15.00** filma "Zeme, kas dzied". Ieejas maksa – 3 eiro.

Vectilžā

18.novembrī plkst. 14.00 M.Martinova spēlfilmā "Zeme, kas dzied", ieejas maksa – 2 eiro.

Vilakā

No 12. līdz 14.novembrim muzejpedagoģiskā programma "Mana Latvija un Mana Viļaka", veltīta Lāčplēša dienai un Latvijas valsts izveidei (Viļakas vidusskolas skolēniem).

11.novembrī plkst. 14.30 svētrīdis Viļakas Vissvētās Jēzus Sirds Romas katoļu baznīcā. **Plkst. 15.00** lāpu gājiens uz Jaškovas kapiem. **Plkst.**

15.30 piemiņas brīdis Jaškovas kapos. Līdzi ļemt svecītes, lāpas un ziedus.

17.novembrī plkst. 18.00 kultūras namā Latvijas Republikas proklamēšanas dienas svētku koncerts "Vēstule Latvijai".

Vīksnā

15.novembrī plkst. 19.00 tautas namā prāta spēļu pasākums zinātākārājiem par Latviju "Zini vai mini". Komandu spēle. *Obligāta komandu iepriekšēja pieteikšanās. Komandā 5 cilvēki.*

REDAKCIJAS ADRESE

TEĀTRA IELĀ 8

BALVOS, LV-4501

NORĒKINU KONTS

A.S. SEB BANKA

Nr. LV21UNLA0024000467345,

kods UNLALV2X

*Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļ redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem
atbild to autors.*

REKLĀMA,

SLUDINĀJUMI

D.Dimitrijeva

T. 64507018

26161959

REDAKTORS E.GABRANOV斯 – T. 29360850

ŽURNĀLISTI: S.KARAVOJIČIKA – T. 26707934;

A.SOCKA – T. 29378903; I.TUŠINSKA – T. 2714583